

KALA- JA RIISTARAPORTTEJA nro 400

*Keijo Juntunen
Anna-Liisa Toivonen
Päivi Eskelinen*

**Kalastusmatkailuelinkeinoa koskevan
tiedontuotannon edellytykset Pohjois-Pohjanmaalla
ja Kainuussa**

Helsinki 2006

Keijo Juntunen, Anna-Liisa Toivonen ja Päivi Eskelinen

Kalastusmatkailulinkeinoa koskevan tiedontuotannon edellytykset Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa

Raportti

Luontomatkailu, 302350

Luontomatkailuun liittyvien tietotarpeiden ja tiedonkeruukäytäntöjen selvittämiseksi käynnistettiin keväällä 2006 yhteistutkimus 'Luontomatkailun indikaattorikehikon rakentaminen'. Tutkimus aloitettiin selvittämällä kalastusmatkailuun liittyviä tietovarantoja ja tiedontarpeita Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa. Pilottialueella luontoon perustuvaa matkailua pidetään tärkeänä kehittyvänä elinkeinona ja Suomen vapaa-ajan kalastuksen alueista Kuusamo ja Iijoen vesistöalue ovat kymmenen vilkkaimman joukossa.

Kalastusmatkailun tunnuslukuja ei voi löytää virallisista toimialtilastoista, eikä valtakunnallista rekisteriä kalastusmatkailun toimijoista ole. Kalastusmatkailua kuvaavaa tiedontuotantoa pidettiin kuitenkin tarpeellisena. Pilottialueen kalastusmatkailuyrittäjien tietoja löytyi monista rekistereistä, mutta niiden kattavuus ja kohdentuvuus osoittautui puutteelliseksi. Oman rekisterin kokoaminen kalastusmatkailun toimijoista olisi suuritöistä, ja jatkuvaa tiedontuotantoa varten sitä pitäisi ylläpitää ja päivittää säännöllisesti. Myös rekisterin hallinnointi- ja käyttöoikeuskysymykset tulisi ratkaista.

Kvantitatiivisen, valtakunnallisen tilastotiedon tuottaminen onnistuu vain perusjoukon sisältävän rekisterin avulla. Ilmiön, josta jatkuvia tilastotietoja tuotetaan pitää olla yhteiskunnallisesti riittävän merkittävä. Tunnuslukuja voidaan tuottaa myös kertaluonteisesti, jolloin voidaan luopua rekisterin ylläpitämisestä. Kvalitatiivisen tutkimuksen tekeminen ilman rekisteriä on mahdollista ja realistista.

Kalastusmatkailupalvelut toteutetaan usein yhdessä tai osana muita luontomatkailupalveluita. Samoin kannattaisi järjestää myös siihen liittyvä tiedontuotanto. Silloin myös rekisterin hyödyntäjä olisi enemmän ja sen kustannuksia voitaisiin jakaa. Hallinnonalan sisäistä ja hallinnonalojen välistä yhteistyötä tarvitaan kalastus- ja luontomatkailun tietotarpeiden ja tiedonkeruumenetelmien löytämiseksi.

kalastusmatkailu, luontomatkailu, matkailu, rekisterit, tiedontuotanto, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa

Kala- ja riistaraportteja 400

951-776-549-5

1238-3325

20 s. + 2 liitettä

suomi

julkinen

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
PL 2
00791 HelsinkiRiista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
PL 2
00791 HelsinkiPuh. 0205 7511 Faksi 0205 751 201
<http://www.rktl.fi/julkaisut/> (pdf)

Puh. 0205 7511 Faksi 0205 751 201

Sisältö

1. JOHDANTO	1
2. OTANTAKEHIKKO TIEDON TARPEEN MUKAAN	3
3. TAVOITTEET	4
4. AINEISTON HANKINTA	5
5. TULOKSET	6
5.1. Haastateltujen näkemykset	6
5.1.1. Mistä kalastusmatkailuyritysten yhteystietoja voisi löytyä.....	6
5.1.2. Mitä (toimi)aloja kalastusmatkailuyrityksrekisterin tulisi kattaa.....	8
5.1.3. Mitä tietoja kalastusmatkailuyrityksistä pitäisi olla?	8
5.1.4. Mitä tutkimustietoa tarvittaisiin?.....	9
5.1.5. Asenteet rekisteriä kohtaan	9
5.1.6. Kalastusmatkailuyrittämisen nykytila ja odotukset.....	10
5.1.7. Esille tulleita kalastusmatkailuyrittämisen kehittämistarpeita	12
5.1.8. Määritelmien ja rajausten tarve	12
5.2. Rekisterit internetistä – minkälaisia ja missä?	13
5.2.1. Ikkuna lukuisiin rekistereihin avautuu internetissä	13
5.2.2. Mikä ohjaa kalastusmatkailun toimijoiden rekisteröitymistä eri rekistereihin?.....	14
5.2.3. Mistä rekistereistä kalastusmatkailun toimijoita tavoitettiin?	14
5.2.4. Kehittämishankerekisterit.....	16
6. JOHTOPÄÄTÖKSET.....	17
6.1. Olemassa olevien rekistereitten käyttökelpoisuus.....	17
6.2. Asiakkaan näkökulma ja tiedontuotannon kehittäminen	17
6.3. Vaihtoehtoiset ratkaisut.....	18
6.4. Tiedontuotantoon tarvitaan yhteistyötä.....	18
7. KIRJALLISUUS	19
LIITTEET	21

1. Johdanto

Vapaa-ajankalastus on yksi suomalaisten tärkeimmistä luontoharrastuksista. Luonnon virkistyskäytön valtakunnallisen inventoinnin mukaan vapaa-ajankalastus on seitsemänneksi yleisin luontoharrastus osallistumisosuuden mukaan mitattuna. Harrastajia on vuoden 2004 vapaa-ajankalastustilaston mukaan noin 1,9 miljoonaa eli noin 36% väestöstä kalastaa ainakin kerran vuodessa. Vapaa-ajankalastuksen pääasiallinen taloudellinen merkitys muodostuu kalastukseen liittyvien tuotteiden ja palveluiden kuluksista. Vaikka liki 80% kalastaneista kotitalouksista ei käytä mitään maksullisia kalastuspalveluita, kalastusmatkailusta on muodostumassa tärkeä osa maaseutumatkailua ja palvelutarjontaa on kasvanut ja kasvaa. Suomi kalastaa 2005 -tutkimuksen mukaan Kainuun TE-keskuksen alueella Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa kalasti noin 233 700 vapaa-ajankalastajaa, ja samalla alueella asui 174 000 vapaa-ajankalastajaa. Kalastuspäiviä laskettaessa Kuusamo ja Iijoen vesistö olivat kymmenen vilkkaimman joukossa koko maassa.

Maatalouden rakennemuutoksen edetessä yhä useampi maatila hankkii toimeentulonsa muualta kuin perinteisistä maatalouselinkeinoista. Matkailuyrittäjyydestä onkin tullut myös monille maataloille uusi toimeentulonlähde, monille jopa päätoimisesti. Maatilojen sijainnista johtuen matkailun vetovoimatekijäksi muotoutuu usein maaseutumiljö, jossa keskeisenä elementtinä on luonto, usein vesistöt aina kalastus- tai muita luontoaktiiviteetteja myöten.

Vanhasen hallituksen ohjelmassa tuetaan maatila- ja kalastusmatkailua osana maaseutupolitiikkaa ja edistetään nuorten kalastusharrastusta ja kalastusoikeuksien käyttöä. Matkailua pidetään maaseutupoliittisesti erittäin merkittävänä maaseudun elinkeino- ja kehittämisalana myös aluekehityslakiin perustuvassa Maaseutupoliittisessa kokonaisohjelmassa 2005-2006, jossa matkailusta povataan suunnannäyttäjää maaseudun uudelle elinkeinolliselle roolille, palvelujen maaseudulle. Ohjelman mukaan hallitus edistää maaseutumatkailun pitkäjänteistä kehittämistä painopisteinä tuotekehitystyö, myynti ja markkinointi, osaamisen kehittäminen sekä laadun hallinta ja ympäristö.

Eri teemoihin perustuvalla matkailulla (mm. luontomatkailu, kalastusmatkailu) nähdään huomattavia kasvunäkymiä. Näiden matkailun muotojen kehittämiseen tähtäviä strategisia linjauksia ovat tehneet mm. kauppa- ja teollisuusministeriö ja Matkailun edistämiskeskus. Orastavassa kasvussa olevan matkailuelinkeinon ongelmana kuitenkin on, että sitä kuvaavaa tietoa on vähän tai se puuttuu. Ilman kattavaa tietoa toimijoista alan kehitystä on lähes mahdotonta arvioida. Varsinkin maaseutumatkailussa matkailuyrittäjyys on usein sivutoimista jääden myös tietotuotannossa pääelinkeinojen varjoon. Tätä ongelmaa lisää pääelinkeinoja koskeva lainsäädäntö ja niihin liittyvät rekisterit (esim. laki maaseutuelinkeinorekisteristä 1515/1994), joiden pohjalta on vaikea tai miltei mahdotonta löytää 'uuselinkeinojen', kuten matkailun tai kalastusmatkailun, parissa toimivia yrittäjiä. Lisäksi matkailuelinkeinonharjoittajien työ voi eriytyä tilastoinnissa vielä useille eri toimialoille, kuten majoitus-, kuljetus- ja ohjelmalvelujen toimialaluokkiin, mikä vaikeuttaa entisestään matkailun kokonaismerkityksen arviointia elinkeinona.

Maa- ja metsätalousministeriön asettamassa työryhmässä selvitettiin hiljattain 'Maataloutta, maaseutua ja elintarviketurvallisuutta koskevien tilastojen tuottamisen ja tähän liittyvän tietopalvelun nykytilaa, kehitystarpeita ja organisointivaihtoehtoja'. Työryhmän loppuraportista löytyy merkittäviä kannanottoja ja linjauksia, joilla voi olla vaikutusta myös maaseutu-, luonto- tai kalastusmatkailuun liittyvään tiedonkeruuseen. Vaikka nykyistä hallinnonalalla tapahtuvaa tiedonkeruukäytäntöä ja työnjakoa pidettiinkin pääpiirteissään toimivana, arvioitiin toimintaympäristön olevan voimakkaiden muutosten kohteena ja toimintakentässä olevan paljon muita kehittämistarpeita (kuten muuttuvat tietotarpeet ja niihin reagoiminen), joita pidettiin kiireellisimminkin ratkaistavina asioina. Lisääntyvien tietotarpeiden haasteisiin vastaamiseksi työryhmä suosittaa

erityisen maataloustilastoinnin koordinaatioryhmän perustamista, johon kutsutaan hallinnonalan keskeiset tiedontuottajat ja –käyttäjät.

Työryhmä näki tilastollisen ja hallinnollisen tiedontuotannon prosesseissa samankaltaisuutta ja totesi tietopalvelujen lähdeaineistot (mm. maataloushallinnon rekisterit) usein samoiksi. Läheisen yhteyden rekistereihin ja osaamisen keskittämisen arvioitiin tuovan synergiaetuja tiedontuotantoprosessiin. EU:n käytännesääntöjen (code of - practise) arvioitiin vaikuttavan kaikkeen viralliseen tilastointiin jo lähivuosina ja johtavan mm. tiukentuviin laatuvaatimuksiin. Tämän puolestaan arvioitiin johtavan nykyistä tarkempaan arviointiin siitä, mitä tietoa tuotetaan tilastoina ja mitä hallinnollisina raporteina. Pitkäaikaisille, yhteiskunnallisesti tärkeille ja keskeisille tiedoille nähtiin jatkossakin tilastointitarvetta ensisijaisesti olemassa oleviin rekistereihin tukeutuen. Lyhytaikaiseen tietotarpeeseen tuotettavat tiedot ehdotettiin tehtäviksi sopivinta menetelmää käyttäen esimerkiksi erillisselvityksinä, hallinnollisena tiedon tuotantona tai tutkimustietona.

Edellä mainitussa työryhmäraportissa ei kuitenkaan mainittu sanallakaan matkailua, kalastusmatkailua ja luontomatkailua tai näihin liittyvää tiedonkeruuta. Näiden puuttumista saattaa selittää se, että matkailu elinkeinona kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan ja maaseutumatkailua ja matkailun ohjelmalveluita tarkastellaan vuosittain laadittavissa KTM:n toimialaraporteissa.

Luontomatkailuun liittyvien tietotarpeiden ja tiedonkeruukäytäntöjen selvittämiseksi käynnistettiin keväällä 2006 Maa- ja metsätalousministeriön, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja Oulun yliopiston välisenä yhteistyönä yhteistutkimushanke "Luontomatkailun indikaattorikehikon rakentamiseen tähtäävä yhteistyösuunnitelma". Tutkimus aloitettiin kesällä 2006 toteutetulla pilottitutkimuksella, jossa tavoitteena oli kalastusmatkailuun liittyvien tietovarantojen ja tiedon tarpeen arviointi Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnissa.

Tässä pilottitutkimuksessa päähuomio on kalastusmatkailussa, mutta muukin luontomatkailu ja yrittäjyyden kokonaiskuva on pyritty ottamaan huomioon. Pyrkimyksenä on ollut selvittää jatkuvan tiedontuotannon tarvetta ja otantatutkimuksen edellytyksiä. Erityisfokuksena on ollut kalastusmatkailuyritysten tavoitettavuus ja yhteystietojen löytyminen rekisterin kokoamiseksi sekä laajemmin yleensä luontomatkailuun liittyvien tietovarantojen kartuttamisen ja tiedontarpeen arviointi.

2. Otantakehikko tiedon tarpeen mukaan

Jatkuvan, tilastomuotoisen, otantamenettelyyn perustuvan tiedontuotannon edellytyksenä on riittävän kattava ja kohdentuva poimintakehikko, joka sisältää yhteys- ja taustatiedot tutkittavana olevasta perusjoukosta eli tässä tapauksessa luettelon kaikista yrityksistä, jotka saavat tuloa kalastusmatkailusta, yrityksen kokoon ja toiminnan laajuuteen katsomatta. Taustatietoina yrityksistä tulisi olla luokitteluun sopivia muuttujia, kuten esimerkiksi liikevaihto, henkilömäärä ja maantieteellinen sijainti, jotta otanta pystytään osittamaan perusjoukon kuvaamisen kannalta tarkoituksenmukaisesti.

Esimerkiksi Aalto, Laiho ja Talonen tutkivat matkailun ohjelmapalveluyritysten myynti- ja informaatiokanavia kyselytutkimuksella vuonna 1999. He jakoivat ohjelmapalveluyrittäjät teemojen mukaan ryhmiin: Luontoretket/safarit, Elämysmatkat/seikkailut, Risteilyt, Maatilamatkailun oheistuotteet, Kalastus ja Kulttuuritapahtumat/kohteet. Kyselyä varten yritysten yhteystietoja haettiin matkailualan julkaisuista, esitteistä, Internetistä ja Matka99 -messujen näytteilleasettajaluettelosta. Kyselyn kohderyhmäksi tuli 395 ohjelmapalveluyritystä ja 154 välittäjäyritystä. Koska kohdepopulaatiosta ei ollut käytettävissä ennalta annettua poimintakehikkoa, tuloksia ei voitu yleistää mihinkään. Otos siis saattoi hyvinkin olla kaikkia ohjelmapalveluyrityksiä riittävästi edustava, mutta tulosten osalta voitiin vain sanoa, montako prosenttia vastanneista ilmoitti mitään.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos tuottaa kalatalouden toimialojen sekä metsästyksen viralliset tilastot. Näiden tilastojen perusjoukko on yleensä määritelty rekisteristä, johon tiedonkeruun kohteet kuuluvat säädösperusteisesti. Useissa tapauksissa myös tilastoissa esitetyt tiedot perustuvat tiedonantovelvollisuuteen.

Ammattikalastus merellä -tilasto tehdään kalastajien TE -keskuksille ilmoittamien saalisilmoitusten perusteella. Ammattikalastus sisävesillä -tilasto kootaan kyselyllä, joka kohdistetaan kaikille sisävesien ammattikalastajarekisteriin tai RKTL:n omaan osoiterekisteriin kuuluville. Näihin rekistereihin kuuluminen on vapaaehtoista.

Kalan tuottajahintatiedot kiintiöityjen lajien osalta saadaan kalatukkujen TE -keskuksille tekemistä kalan ostoilmoituksista. Suomukalojen hintatilastoa varten on luotu oma kehikko ja otantajärjestelmä. Yhteistyöyrityksistä valitaan maantieteellisesti ja yritysloon mukaan edustava otos, jonka perusteella hinta-arviot tuotetaan. Kalajalosteiden tuotantotilasto perustuu kyselyyn, jolla pyritään saavuttamaan kaikki jalostusta harjoittavat yritykset. Yritysrekisteriä pidetään itse, ja se päivitetään Tilastokeskuksen yritysrekisterin avulla.

Kalan ulkomaankauppatilasto perustuu tullin kokoamiin tietoihin ja kalan kulutustilasto lasketaan saalistilastojen, vesiviljelytuotannon, kalankäyttötietojen ja ulkomaankauppatilastojen perusteella.

Riistasaalistilasto kootaan pienriistan osalta otantatutkimuksella metsästäjärekisteristä ja hirvieläinten, suurpetojen ja eräiden muiden luvanvaraisten eläinten osalta kaatolupajärjestelmän avulla. Metsästäjä on metsästäjätkinnon hyväksyttävästi suorittanut ja riistanhoitomaksun (ns. metsästyskortin) maksanut henkilö. Vapaa-ajankalastustilaston poimintakehikkona käytetään väestörekisteriä.

Vesiviljelytilasto on kokonaistutkimus, jonka osoitetiedot perustuvat TE -keskusten ylläpitämään vesiviljelyrekisteriin, johon kaikkien vesiviljelyä harjoittavien tulee kuulua ja ilmoittaa siihen toiminnassa tapahtuvat muutokset. Vesiviljelyrekisteri on periaatteessa jatkuvasti päivittyvä. Tilastointivuoden lopussa rekisterissä olevat laitokset muodostavat tilastoitavan kehikkoperusjoukon. Ahvenanmaan tuotantotiedot saadaan Ahvenanmaan maakuntahallitukselta.

Kalatalousbarometrissä käytetään perusjoukkona Tilastokeskuksen yritysrekisterissä olevia kalatalousalan yrityksiä.

3. Tavoitteet

Tämän pilottitutkimuksen tavoitteita olivat:

- 1) Kartoittaa tutkimusalueen kalastusmatkailuun liittyvät keskeisimmät tietovarannot ja rekisterit.
- 2) Selvittää rekistereiden käyttökelpoisuutta ja reunaehtoja kalastusmatkailun parissa toimivien yrittäjien tai muiden toimijoiden etsimisessä.
- 3) Selvittää eri tahoilta (yritykset, aluehallinto, kunnat, maakunnat, neuvonta, tutkimus, keskushallinto) kalastusmatkailuun (luontomatkailuun) liittyvät tiedon, tutkimuksen ja kehittämisen tarpeet.
- 4) Tehdä ehdotus otantakehikon laatimisesta kalastusmatkailututkimuksen toteuttamiseksi.
- 5) Arvioida muita tutkimustoimintaan mahdollisesti vaikuttavia asioita.

Tässä pilottitutkimuksessa kalastusmatkailuun liittyvän aineiston hankinnan lähtökohdaksi on laaja-alainen tarkastelu, jossa on pyritty saamaan selkoa kaikista niistä tietolähteistä, joiden kautta kalastusmatkailutoimintaa on kuvattavissa. Työn edetessä osa toiminnasta on jäänyt tarkastelun ulkopuolelle tietovarantojen puuttuessa. Pilottitutkimuksen tarkoituksena oli toimia yhteistutkimushankkeen valmisteluvaiheena etsimällä mm. toimintakonseptia koko valtakunnan mittakaavassa toteutettavalle tutkimukselle ja tiedonkeruulle.

4. Aineiston hankinta

Kalastusmatkailun tiedonkeruu perustui henkilökohtaisiin haastatteluihin sekä puhelin- ja sähköpostikeskusteluihin.

Haastateltavana oli matkailualan yrittäjiä, matkailun ja siihen liittyvän yritystoiminnan kehittäjiä sekä asiantuntijoita kalataloushallinnosta, aluehallinnosta, neuvonnasta ja alan tutkimuslaitoksista (Liite 1). Haastatteluista laadittiin erilliset muistiot tai muu yhteenveto.

Suuri osa aineistoista löytyi kuitenkin internetin sivustoilta haetuista tietovarannoista ja kirjallisuudesta.

5. Tulokset

5.1. Haastateltujen näkemykset

5.1.1. Mistä kalastusmatkailuyritysten yhteystietoja voisi löytyä

Haastateltujen mukaan kalastusmatkailuun liittyvä tieto on hajallaan ja yhtenäistä kattavaa kalastusmatkailua tai sen toimijoita kuvaavaa rekisteriä ei ole. Parhaiten tunnettiin omaan työhön liittyvät rekisterit ja paikalliset rekisterit. Alueen toimijoiden tietämys valtakunnallisista rekistereistä oli melko ohutta. Vastauksissa kehoitettiin useimmiten olemaan yhteydessä johonkin seuraavaan tahoon.

Yrityksien kerrottiin rekisteröityvän niihin rekistereihin, mihin on pakko eli mihin laki velvoittaa. Vapaaehtoisin rekistereihin liitytään oman harkinnan ja aktiivisuuden mukaan, yleensä jossain hyötymistarkoituksessa. Maksullisia rekistereitä ei pidetty yritysten osalta kattavina maksullisuutensa vuoksi. Muun muassa Lomasuomen rekisteristä puuttuu Kainuustakin merkittäviä alan yrityksiä. Kalatalouden Keskusliiton ”Kalamökki” -luokituksen piiriin arvioitiin kuuluvan vain pienen osan toimijoista, muutamia kymmeniä.

Monien vastanneiden mielestä kuntien yritysrekisterit ovat kattavimpia. Yritysluettelot löytyvät luultavasti kaikista kunnista tai kuntien erilaisista yhteenliittymistä tai kehitysyhtiöistä. Pohjois-Pohjanmaan kuntien rekistereihin perehtyneen matkailunkehittäjän mielestä näistäkin rekistereissä voi puuttua yrityksiä tai niistä voi löytyä tietoja yrityksistä, joita ei ole enää olemassa. Rekistereiden päivittämiskäytännön kerrottiin olevan vaihtelevaa ja tapahtuvan usein etäällä tuoreimmasta matkailun asiantuntemuksesta. Tämän vuoksi kunnallisiin yritysrekistereihinkään ei pelkäänsä voi tukeutua, vaan lisäksi kuntien elinkeinotoimet on käytävä läpi. Tämäkään ei välttämättä vielä riitä, vaan yritystiedot on vain kaivettava jostain. Siis ’varsinaista salapoliisityötä’, kertoi matkailunkehittäjä.

Sen paremmin alueellisella kalataloushallinnolla kuin neuvonnallakaan ei ole käytössään rekisteriä alueella toimivista kalastusmatkailuyrittäjistä. Pro Agria Maaseutukustusten Liitossa ylläpidetään rekisteriä luokitelluista yrityksistä, mutta tiedoista ei selviä, kuka harjoittaa kalastusmatkailua. Kun elinkeinokalatalous on lainsäädännöllisesti erillään maaseutuelinkeinoista, tarkoittaa tämä myös, että näihin toimialoihin kuuluvien yritysten tiedot ovat erillään.

Liittyminen ammattikalastajarekisteriin on vapaaehtoista. Sisävesialueella alle puolet kaikista ammattimaisesti kalastavista kuuluu siihen. Merialueella, missä rekisteröintiä on saavutettavissa suuremmat hyödyt, sen piirissä on kalastajia enemmän. Jos toimintaan ei tarvita tukia, ei välttämättä liitytä rekisteriin. Koska poistuminen rekisteristä ei ole aktiivista, voi siitä löytyä myös kalastajia, jotka eivät kalasta (varsinkin vanhemmat kalastajat). Kalastuksen suhteen kovimpien tyyppien kerrottiin kuitenkin löytyvän rekisteristä.

Kalatalouden Keskusliitolla ei ole keskitettyä rekisteriä kalastusmatkailuyrityksistä. Tietoja kyllä kerrottiin löytyvän muutamista yrityksistä Pohjois-Suomesta. Kalatalouden Keskusliiton toteuttamien Kalamökki-hankkeen ja ammattikalastajille suunnatun Ahti-hankkeen piirissä olevien yritysten määrä on toistaiseksi vähäinen.

TE-keskuksella ei ole myöskään erityisiä rekistereitä kalastusmatkailuyrittäjistä. Tarvetta sellaiselle kuitenkin olisi. Myöskään TE-keskuksen maaseutuosastolla ei ole kalastusmatkailuun liittyvää erityistietoa, mutta yritysosastolta (yritystutkijat) sitä voi

löytyä. KOR-ohjelman hankerekistereistä ei tietoa kalastusmatkailuyrityksistä löydy, koska tällä rahoitusinstrumentilla ei toistaiseksi ole voitu rahoittaa kalastusmatkailuhankkeita. Kalastusmatkailuhankkeita on rahoitettu sen sijaan maaseudun kehittämiin tarkoitetuilla varoilla (mm. EMOTR -ohjelma). Tiedot kalastusmatkailuhankkeista kerrottiin löytyvän maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta. Periaatteessa TE-keskuksilla pitäisi olla käytössään asiakastietojärjestelmä, mutta käytännössä toimivaa järjestelmää ei kuitenkaan vielä ole.

Venerekistereistä voisi myös löytyä kalastajia/kalastusmatkailuyrittäjiä. Ongelmaksi tulee, että näissä rekistereissä on myös paljon muita veneilijöitä, eikä kalastusmatkailuyrittäjiä pystytä erottamaan. Alusrekisterissä on puolestaan lisäksi muita kaupparenkulkuun liittyviä aluksia.

Uusi majoitus- ja ravitsemistoimintaa koskeva laki laajentaa matkustajatietojen ilmoittamisvelvollisuutta. Tämän lainsäädännön myötä on mm. mökkiyrittäjien tavoitettavuuden oletettu paranevan. Käytännön valvontatyötä tekevät viranomaiset suhtautuivat kuitenkin skeptisesti siihen, että yritykset olisivat uusien vaatimusten mukaisesti nopeasti rekisterin piirissä. Mökin vuokrauksella nähtiin kuitenkin olevan suuri merkitys kalastusmatkailukuvioissa. Siksi myös tätä kuvaavalle tiedolle nähtiin tarvetta. Vaikka turvallisuussuunnitelmat ovatkin tulleet myös ohjelmanpalveluyrityksille pakollisiksi, ei näitäkään valvota keskitetysti ja asiaa koskevaa rekisteriä ei ole.

Kysymys kalastusmatkailuyrittäjien tavoittamisesta vaikutti olevan problemaattinen myös maaseutuyrittäjyyden sekä luonto- ja maaseutumatkailun parissa työskenteleville tutkijoille. ”Olen pahoillani, että en voi auttaa asiassa. Kysymyksesi on niin spesifi että tuntuu siltä, etteivät tilastot taivu näin tarkkaan luokitteluun.” kuului erään tutkijan vastaus. Yleistason tietolähteenä viitattiin mm. Tilastokeskuksen StatFin -palveluihin, MMM/Tike:n Matilda -palveluun, Suomen Maaseutumatkailuyrittäjien ja Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän matkailun teemaryhmän rekistereihin. Viimeksi mainitun rekisterin yrityslistoja ei kuitenkaan tarkisteta vuosittain. Teemaryhmä julkaisee maaseutumatkailun majoitustilojen käyttöasteraporttia ja onkin ryhtymässä uudella ohjelmakaudella seuraamaan enemmän majoituskysymyksiä.

Maaseudun pienyritysrekisteristä, joka pohjautuu kahteen olemassa olevaan lakisääteeseen rekisteriin, yritys- ja toimipaikkarekisteriin sekä maaseutuelinkeinorekisteriin, ei voida erottaa virkistyskalastusyrityksiä. Sen sijaan yritykset, jotka tuottavat virkistyspalveluja ovat erotettavissa, mutta mukana on kalastuspalveluyritysten lisäksi monia muita palveluja tuottavia yrityksiä. Maaseutuyrityksen määrittelyssä todettiin olevan vaihtelua tarkoituksen tai tutkimuksen mukaan. Kalastusmatkailuyrityksien erottelusta omaksi ryhmäkseen pidettiin lähes mahdottomana. Myöskään määrävuosin tehtävässä maaseudun rakennemuutostutkimuksessa, jossa on yritetty selvittää mm. monialaisten tilojen tuotantosuuntia, ei yrittäjiä pystytä erottamaan kalastusmatkailuajalla.

Tutkijat arvioivat päätoimisten kalastusmatkailuyritysten luokittuvan pääosin virkistyspalveluihin tai matkailuun, mutta ongelmana on, että luokissa on paljon muitakin, mm. ratsastustalleja, golfkenttiä ja muita matkailuyrityksiä. Lisäksi on paljon yrityksiä, joilla kalastusmatkailu on vain osa toimintaa. Tutkijoiden arvion mukaan kalastusmatkailuun liittyvien kehittämishankkeiden selvittäminen maa- ja metsätalousministeriön Hanke-2000 järjestelmästä olisi erikoishauulla noin päivän työ.

Kalastusmatkailun kehittämishankkeita tarkemmin penkomalla arvioidaan löytyvän yritysluetteloita, joita voitaisiin mahdollisesti hyödyntää rakennettaessa peruspopulaatiota kalastusmatkailuyrityksistä. Ohjelmanpalveluyritysten löytymistä voi paikoin helpottaa myös niiden vapaaehtoisuuteen perustuva verkottuminen yhteistyön parantamiseksi.

Pilottialueella toimivien kalastusmatkailupalveluja tarjoavien yrittäjien lukumäärää ei kyetty vielä tarkemmin arvioimaan. Näistä helpommin on löydettävissä kalastusmatkailuun liittyviä ohjelmanpalveluja tarjoavat yritykset. Näiden toimijoiden määrä näyt-

tää kuitenkin huomattavasti vähäisemmältä kuin majoituspalveluja tarjoavien yritysten määrä.

5.1.2. Mitä (toimi)aloja kalastusmatkailuyritysrekisterin tulisi kattaa

Yleisenä näkemyksenä esitettiin, että 75 - 95 % luontomatkailun tuloista tulee majoitus- ja ruokapalvelujen kautta, ohjelmapalvelujen osuus on vähäisempi.

Monen mökkiyrittäjän arvioitiin toimivan sivutoiminimellä ohjelmapalveluja järjestäessään, mutta kukaan ei tiedä, miten laajaa toiminta on. Kalastusmatkailussa majoituksen merkitystä pidettiin tärkeänä. Vaikka järjestetty kalastus mökin vuokraajilla voi olla vähäistä, löytyy esimerkiksi Kainuusta mökkejä, joiden vuokrauksessa kalastuksen merkitys voi olla jopa puolet. Vuokatin alueella kalastus toimii houkuttimena useissa toimintansa vakiinnuttaneissa loma-asuntokohteissa. Näiden lisäksi lähes kaikissa rannalla sijaitsevilla yksittäisissä lomamökeissä on veneen käyttöoikeus, eli mahdollisuus kalastukseen. Monille mökin vuokraajille toiseksi tärkein kysymys on: Miten kalastus on järjestetty? Ensimmäinen kysymys on: Tuleeko vesi? Ulkomaalaisille tärkeitä myyntivaltteja ovat: 1) opastaminen, 2) kalusto ja 3) vene (pitää olla katsastettu). Useimmat haastatelluista olivat sillä kannalla, että mökkipalvelujen tarjonta kalastusmatkailun toimijoina olisi selvitettävä.

Kalastusmatkailu nähtiin luontoympäristöön perustuvana toimialana, jolloin ei voida tuijottaa pelkästään kalastusmatkailua. ”On päivänselvää, että ei ole sellaisia kalastusmatkailuyrittäjiä, jotka saa 100 % tuloksen kalastusmatkailusta. Tarvitaan myös muuta tuloa. Myös investoinnit tehdään usein suurimmaksi osaksi muilla motiiveilla.” vastaili yksi haastatelluista. ”Tietyillä alueilla esimerkiksi Pohjanmaalla kalastusmatkailu on useimmille alueen matkailuyrittäjille täysin vieras pelikenttä ja siten kalastusmatkailun siivu matkailussa on pieni, jopa olematon. Jos tutkimuksen kohteeksi etsitään vain puhtaasti kalastusmatkailuyrityksiä, tämän alueen yritykset voivat jäädä kokonaan pois.” kuului toisen arvio. Toisaalta oltiin sitä mieltä, että ohjelmapalveluja tarjoavia toimijoita voi olla paljonkin, mutta niiden määrää ei tiedetä luontomatkailua tai paremminkin ohjelmapalveluyritystoimintaa kuvaavan tiedon puuttuessa. Keskeisenä ja tärkeänä tehtävänä pidettiin ajan tasalla olevan ohjelmapalveluyritysrekisterin aikaansaamista. Yhtenä tiedonkeruun ongelmana pidettiin sitä, että kalastusmatkailuun liittyvä palvelurakenne on monipuolinen ja sijoittuu useille perinteisille toimialoille. Erään ehdotuksen mukaan otantakehikko voitaisiin laatia kokoamalla yhteen ensin kaikki mahdolliset ohjelmapalveluja tarjoavat yritykset ja erottelemalla niistä erilliskyselyn perusteella luontomatkailutoimintaa harjoittavat yrittäjät, jotka lopulta muodostaisivat tutkimuksen peruspopulaation.

Maaseudun kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen maaseutu, jonka elinkeinot hyödyntävät maaseudun ominaispiirteitä ja vahvuuksia. Neuvonnassa maatilojen elinkeinojen monipuolistaminen tulee yhä useammin esille. Esimerkiksi Kuusamossa, Taivalkoskella ja Posiolla on käynnistymässä tilakartoitus, jossa käydään läpi kaikki maatilat. Kyselyn yhteydessä olisi mahdollista hankkia tietoa myös tulevaisuuden suunnitelmista, esim. matkailupalvelujen järjestämisestä.

5.1.3. Mitä tietoja kalastusmatkailuyrityksistä pitäisi olla?

Yksilöidymmistä tietotarpeista esille nousivat mm: yritysten lukumäärä, koko, liikevaihto, tuotantosuunta ja toiminnan vaikuttavuus. Esitettiin myös kysymys, voisiko kalastusmatkailuun tehtyjen investointien aste olla yksi luokittelutekijä?

Suhtautuminen yritysten liikevaihdon kysymiseen vaihteli kuitenkin melko tavalla. Liikevaihdon kysymistä pidettiin arkana asiana. Yhtäältä eurojen tietämisen tärkeys tunnustettiin, toisaalta oltiin sitä mieltä, että suoriin kysymyksiin liikevaihdon määräs-

tä ei välttämättä saada luotettavia vastauksia. Liikevaihdon määrä arvioitiin raportoitavan yläkanttiin, koska ei haluta sanoa, kuinka pientä toiminta on! Parempana pidettiin kysyä prosentteja liikevaihdosta. ”Myös henkilöstömäärät arvioidaan yläkanttiin, mutta kuitenkin suhteellisen oikein kuten työkuukaudetkin.” kertoi eräs haastatelluista.

Tarvetta nähtiin sille, että kalastusmatkailu voitaisiin hahmottaa nykyistä paremmin. Toiminnan kirjon selvittämiseksi tarvitaan toimijoiden tyypittelyä.

Tiedon puutteen arvioitiin hidastavan toimialan kehittämistä, koska rahoittajat kokevat alan riskikohteeksi tiedon puuttuessa. Tietoja alan toimijoista katsottiin tarvittavan alan yhteistyön kehittämiseksi ja alan kirkastamiseksi. Edes alan sisällä ei aina tiedetä, ketä alalla toimii. Yleisnäkyvyyden parantumisen katsottiin olevan etu alalle ja yrittäjille, minkä puolestaan arvioitiin helpottavan tietojen saamista yrityksiltä. Myös tietoja asiakkaista toivottiin.

Kalastusmatkailukyselyissä pidettiin tärkeinä laadukkaita kysymyksiä ja kyselyn toteutusta. Pelkästään joihinkin yksittäisiin tekijöihin tai teemoihin keskittyviä ja ulko-kohtaisia kysymyksiä kehoitettiin välttämään.

Mahdollisen rekisteriin tai tutkimuskehikkoon liittyen on myös ratkaistava, mitä ylipäätään halutaan sen kautta tietää tai tutkia, kuka tietoa tarvitsee ja voi käyttää. Tärkeänä pidettiin myös arvioida jo ennakolta rekisterin tai kehikon ylläpitoon liittyvät kysymykset.

5.1.4. Mitä tutkimustietoa tarvittaisiin?

Myös rekisterin pohjalta tehtävistä tutkimuksista haastateltavilla oli esityksiä. Pelkkiin yritysrekistereistä löytyviin tunnuslukuihin perustuvan tutkimuksen katsottiin olevan liian suppeaa, koska silloin mm. toiminnallista sisältöä kuvaava tieto jää tutkimuksen ulkopuolelle. Tutkimuksiin suositeltiin kuvailevaa näkökulmaa. Tärkeänä pidettiin tutkimuksen ennakkosuunnittelua ja analysointia siitä, mitä tietoa tarvitaan ja kuinka usein. Tämän pohjalta tulisi sitten päättää tarvitaanko erillistutkimusta vai tilastoja.

Tutkimuksista odotetaan tietoa kalastusmatkailua tukevaa kehittämistyötä varten.

Haastatellut korostivat kannanotoissaan tarvetta ymmärtää ja mitata tutkimuksissa asiakokonaisuuksia, kuten luontomatkailu ja palvelukokonaisuudet. Ennen kaikkea tärkeänä pidettiin yrityksen toiminnan kokonaisvaltaisesti huomioivaa lähestymistapaa. Tutkimuksella tulisi selvittää kalastusmatkailuyrityksen profiilia, erityisesti yrityksen kokonaiskuva ja kalastusmatkailun osuutta sen toiminnassa. Myös alihankintasuhteita ja verkostoja pidettiin kiinnostavina tutkimusaiheina.

Tärkeänä pidettiin myös aineettomien vetovoimakysymysten, kuten luonnon ja toimintaympäristön sekä palvelujen laadun merkityksen tutkimusta. Niiden merkityksen arvioitiin olevan matkailun kannalta hyvin suurta. Luonto on tärkeä, vaikka se muodostaisikin vain kehyksen toiminnalle: ”Vaikka Vuokatin asiakkaiden aktiviteeteistä yli 80 % kohdistuu liikkumiseen koneella tampatuilla laduilla tai hiihtoputkessa, on silti 80 %:lla tulijoista tärkein syy Vuokattiin saapumiseen luonto!”

Tutkimustietoa kaivattiin myös matkailua varten tehtyjen kehittämistoimenpiteiden, kuten reitistöjen rakentamisen ja kalastuspaikkojen kunnostuksen vaikuttavuudesta, onko niiden avulla voitu saada lisää matkailijoita ja matkailutuloja.

5.1.5. Asenteet rekisteriä kohtaan

Enemmistö haastatelluista suhtautui myönteisesti kalastusmatkailuun liittyvään tiedonkeruuseen, vaikka pitivätkin sitä haastavana ja monet osoittivat halukkuutta osal-

listua tarvittaessa asiaan liittyvään kehittäelytyöhön. Positiivisena pidettiin ylipäätään, että taloudellistenkin asioiden tutkimisesta ollaan kiinnostuneita.

Tiedontuotantoon näytettiin suhtautuvan myönteisimmin siellä, missä kalastusmatkailutoiminta oli aktiivisempaa tai missä siitä oli ennakoitavissa suurempia hyötyjä tulevaisuudessa. Vaikka luontomatkailua, kalastusmatkailua tai ohjelmapalveluyrityksiä kuvaavien rekistereiden perustamisessa nähdään paljon myönteisiäkin puolia, suhtaudutaan tällaisiin hankkeisiin toisaalta melko varautuneesti, jopa kielteisesti. Esiin nousikin kysymyksiä, kuten ”Mitä yrittäjät hyötyvät tästä?” ja ”Onko yrittäjillä mahdollista saada ilmaista näkyvyyttä (tai rekisterin käyttöoikeutta) palkaksi tietojen luovuttamisesta?”. Kommentti ”Yrittäjät eivät todellakaan mielellään vastaa moniin kyselyihin!” voisi viitoittaa tietä esimerkiksi erilaisten rekistereiden yhdistämiselle ja niiden rakentamiselle niin, että samoja perusrekistereitä voitaisiin käyttää monipuolisesti erilaisiin tutkimustarpeisiin.

5.1.6. Kalastusmatkailuyrittämisen nykytila ja odotukset

Oulun läänistä arvioitiin löytyvän useita kymmeniä yrityksiä, jotka tukeutuvat joko hoidettuihin kalastuskohteisiin tai luonnonvesiin. Pienillä paikkakunnilla kalastusmatkailun katsottiin voivan saavuttaa jopa imagoiteijan aseman. Toisen katsannon mukaan kalastusteema toimii matkailussa enemmänkin tärkeänä vetovoimatekijänä, kuin suuren kasvupotentiaalin matkailuelinkeinona. Vaikka kalastusmatkailua pidettiin Oulun läänissä vielä vasta ”orastavana elinkeinotoimintana, jossa on näpertelyä joukossa”, näkivät useimmat kuitenkin siinä huomattavia mahdollisuuksia osana alueellista matkailupalvelutarjontaa.

Luontomatkailun merkitystä Kainuulle pidettiin suurena ja kasvavana. Matkailua ja etenkin luontomatkailua pidetään yhtenä niistä harvoista toimialoista, kaivannaisteollisuuden lisäksi, jolla on Kainuussa positiivisia kasvunäkymiä. Näitä elinkeinoja pidetään tärkeinä erityisesti siksi, että niiden tuotto jää merkittävässä määrin maakuntaan, eikä tuotantolaitosten siirtämisestä ulkomaille ole pelkoa. Luonto ja siihen perustuvaan toimintaan liittyvät mielikuvat nähtiin tärkeinä vetovoimatekijöinä yritystasolla, mutta myös osana laajempaa matkailun markkinointia. Kalastusmatkailupalveluja pidettiin yhtenä teemana luontomatkailussa tai osana muuta yritystoimintaa. Kalastusteemaa pidettiin kesämatkailun suurimpana vetovoimatekijänä Kainuussa.

Kainuun lisäksi kalastusmatkailulla on huomattavaa merkitystä myös Koillismaalla, etenkin osana Kuusamon alueen matkailupalvelutarjontaa. Pohjois-Pohjanmaan länsiosissa kalastusmatkailutarjonta on vähäisempää ja siellä odotukset ovat ensisijaisesti vielä siinä, miten matkailuyrittäjyyttä saataisiin aikaan alueelle.

Maaseudun kuntien kerrottiin lisäävän vesistöjen ranta-alueiden kaavoitusta tavoitteena ympärivuotiseen asumiseen soveltuvien kiinteistöjen ja palvelujen lisääminen. Tavoitteena on näin houkutella maaseudulle lisää mökkiläisiä ja matkailijoita, lisätä matkailuvuorokausia ja samalla alueelle jäävää matkailutuloa. Valtion talousmetsien virkistyskäytön lisäämiseen katsottiin olevan paineita.

Kainuun alueellista matkailupalvelutarjontaa ollaan kehittämässä monin tavoin. Ready To Go yhtiöiden liikeideana on toimia matkustamiseen liittyvien alihankintapalveluiden kustannustehokkaana toimittajana, sekä vahvana alueellisena matkatoimisto- ja matkailupalvelujen tarjoajana. Yhtiöt toimivat matkapalveluiden välittäjänä sekä kokous-, kannuste- ja ryhmämatkatuotteiden alueellisena kehittäjä sekä lentokenttien maapalvelutoimintojen hoitaja Kajaanissa. Oulujärven ympäristössä paikalliset palvelujen tuottajat ovat puolestaan verkostoituneet ’Oulujärven jättiläiset’ – nimiseksi yhdistykseksi. Yhdistyksessä on mukana vajaat 40 yritystä, joukossa on sekä vakiintuneita että sivutoimisia toimijoita. Yhdistyksen pyrkimyksenä on edistää alueen matkailupalvelutarjontaa, tehostaa sen markkinointia ja kauppaa. Sekä Ready To Go Oy:n että Oulujärven jättiläiset –yhdistyksen toimijoiden tarjonta käsittää myös kalastusmatkai-

lupalveluja. Oulujärven alueen vuokramökeistä osa kuuluu Kalatalouden Keskusliiton ylläpitämän ”Kalamökit” -laatuluokituksen piiriin.

Esimerkki yleishyödyllisen yhteisön onnistuneesta panostamisesta kalastusmatkailuun löytyy Kainuusta, missä Kajaanin kaupunki on toiminut uranuurtajana matkailun toimialalla. Asian tekee kiinnostavaksi mm. kalavesien käyttöön ja omistamiseen liittyvät kysymykset, sillä kalastusmatkailupalvelut järjestetään enimmäkseen kaupungin omilla vesialueilla. Entisten harrastuskalastajien ikäännyttyä kalastusmatkailun osuutta on lisätty ja viime vuosina yhä suurempi osa tuloista on kertynyt maksukykyisille venäläisille ja ukrainalaisille turisteille tarjotuista palveluista. Myös kainuulaiset yritykset ovat tärkeitä asiakkaita. Palveluja toteutetaan osittain yhteistyössä alueen muiden matkailun toimijoiden kanssa.

Kainuun maakunnan itäisimmillä alueilla kalastusmatkailu on vielä kehityksensä alkuvaiheessa. Esimerkiksi Kuhmossa, jonka alueen kalavedet ovat monin paikoin hyvin puoleensavetäviä ja suuri osa vielä vesistösäätelyjen ulkopuolella, on ohjattu kalastusmatkailutoiminta vielä vähäistä. Kalastusta harrastaa vielä enimmäkseen paikallinen väestö. Kalastajia kerrotaan tulevan myös ulkopaikkakunnilta, kaukaakin. Aluetta pidetään kalastusmatkailun näkökulmasta potentiaalisena alueena. Monien muiden kuntien tapaan myös Kuhmossa ongelmana on osaavien kalastusmatkailuyrittäjien puute. Myös monille muille kehittämistoimenpiteille nähdään tarvetta. Yhtenä kalastusmatkailun kehittämisen vaikeuttajana pidetään paikallisten osin kielteistä ja kateudenkin sävyttämää asennetta. Alueen harrastajakunnassa on paljon kalastukseen liittyvää osaamista, jota on jo jossain määrin matkailussa hyödynnettykin, mm. opas-toiminnassa.

Kainuun Ekokosket on esimerkki yrityksestä, joka harjoittaa kalastusmatkailua mm. kestävän kalastuksen periaatteella. Yrityksen yhtenä tuotteena on perhokalastus ’pyydystä ja päästä’ -periaatteella. Kalastusohjelmia toteutetaan mm. vuokratuissa koskikalastuskohteissa, joissa on luontaisesti lisääntyvät kalakannat. Ideassa on pyritty siihen, että myös paikalliset vesien omistajat ja kyläläiset hyötyvät jotenkin liiketoiminnasta. Yksi tapa hyötyä on se, että kalastuskohde toimii tavallaan ’suojelualueena’ viereisille koskialueille tuottaen sinne poikasia, kun kalastajien vapauttamat kalat säästyvät elossa kutuun saakka.

Kuusamon alueella kalastusmatkailu on osin Kainuutakin kehittyneempää. Alueen kalastusmatkailuyritysten tyypiedustusta ovat esim. ammattikalastusosaamiseen osittain perustuva Ollilan Lomamajat; elämysmatkailun raskaan sarjan monitoimijat Rukapalvelu Oy ja Stella Polaris Oy safaritaloineen ja eräleireineen sekä Takkulan maatilalomat Kitkajärven rannassa.

Kalastusmatkailuyritykset hyödyntävät vuokrattuja kalastuskohteita (metsälammet, kosket), etäisiä tukikohtia sekä varta vasten kehitettyjä kalastuspaikkoja. Kalastuskunnat ovat tehneet virkistäytymistä ja matkailua tukevia investointeja mm. koskien varsille toimien joissakin paikoin jopa kalastusmatkailutoimintaa pyörittävänä tahona. Muita kalastusmatkailun toimijoita ovat osakaskunnat, vapaa-ajankalastusyhdistykset ja -kerhot joiden jäsenet toimivat myös oppaina sekä alueella kalastustarvikkeita ja kalastuslupia myyvät yritykset.

Kalastusmatkailun tekijöiden määrää pidetään Kainuussa vielä vähäisenä, vaikka alueella vapaa-ajan kalastusta harjoittaakin enemmän ihmisiä kuin alueella asuu vapaa-ajan kalastajia. ”Kalastusmatkailuun liittyvillä palveluilla saa ’leivän jatketta’, ei jatkuvaa toimeentuloa. Suomalainen vapaa-ajankalastaja ei ole kovin halukas maksamaan palveluista. Maksullisia palveluja ostavat lähinnä yritykset.” vastaili yksi alan toimijoista. Kuusamon ja Syöteen alueilla toimii kuitenkin jo useita yrityksiä, joiden liiketoiminnassa erä- ja kalastusmatkailupalveluilla on hyvin merkittävä asema.

5.1.7. Esille tulleita kalastusmatkailuyrittämisen kehitystarpeita

Kuntasektorin edustajan mukaan tietoja kalastusmatkailuun perehtyneistä yrityksistä on puutteellisesti saatavilla, joten tietokannan koostaminen on kannatettava asia. Yhteys-, tuote-, toiminta-alue tiedot yms. oleellinen informaatio olisi syytä löytyä samasta tietolähteestä koko maakunnan alueelta. Kuntasektoria kiinnostaisi, miten matkailuvuorokausia (siis rahaa) saadaan alueelle lisää ja miten yrityksille asiakkaita. Kunnat haluaisivat tietää yrittäjien toiminnan pullonkaulat, jotta voisivat ryhtyä tarpeellisiin kehittämistoimenpiteisiin niiden poistamiseksi. Yhtenä merkittävänä puutteena pidetään jo nyt sitä, että matkailuyrittäjiltä puuttuu omaa osaamista kalastusmatkailusta. ”Matkailuyrittäjille tarvittaisiin avuksi kalastusoppaita!” kommentoi eräs vastaaja.

Haastateltujen mukaan konflikteja paikallisten onkijoiden ja turistien välille ei ole vielä liiemmin syntynyt. Muutamissa turistikalastuskohteissa paikalliset ovat pysyneet tyytyväisinä mm. siksi, että turismin kautta syntyneillä tuloilla ja tehostuneilla kalavesien hoitotoimilla on pystytty lisäämään myös paikallisten virkistyskalastajien saalisvarmuutta. Toisaalta oltiin kuitenkin sitä mieltä, että perinteinen suomalainen virkistyskalastus ja mökkitoiminta ovat usein ristiriidassa elinkeinotoimintaan pyrkivän kalastusmatkailun kanssa. Kalavesillä vallitsevien nykyisten kalastuskäytäntöjen katsottiin soveltuvan huonosti matkailuun, mistä syystä kalastusmatkailu ei oikein sovi normaaleille kalavesille. Tuotevarmuuden ja kalastuksellisten ristiriitojen vähentämiseksi kalastusmatkailussa ehdotettiin satsattavaksi erikoisvesiin, joissa kalastus olisi hallittavissa ja järjestettävissä matkailupalvelujen kannalta optimaalisella tavalla.

Liiallisen mökkirakentamisen katsottiin aiheuttavan rantojen sulkeutumisongelmia jo Kainuussakin. Suunniteltaessa toimintoja kalavesien äärelle kehoitettiin pitämään mielessä niin paikallisten kuin vieraiden toiminnan mahdollisuudet ja viihtyvyyskysymykset.

Saalisvarmuutta pidettiin kalastusmatkailun kannalta tärkeänä ja satsauksia siihen tärkeinä. Oulujärveä pidetään lupaavana kalastusmatkailukohteena juuri saalisvarmuutensa vuoksi. Onkikokoisten istutuskalojen käyttöä Kainuun kalastusmatkailussa on viimeaikoina vaikeuttanut BKD –kalatautiin liittyvät kalojen siirtokiellot. Kalastusmatkailu ei kuitenkaan kerrottu olevan pelkästään istutuskalojen varassa, sillä esimerkiksi keskieuropalaisille ja venäläisille tärkeitä saaliskaloja ovat myös hauki ja ahven - ja ylipäätään se, että kalan voi syödä.

Kritiikkiä osoitettiin myös nykyisiä lupavaatimuksia ja –käytäntöjä kohtaan. Lupakäytäntöjen kerrottiin aiheuttavan vaikeuksia ja häiriötä ohjelmapalveluyrittäjille varsinkin matkailukeskusten lähellä. Lupien järjestäminen turisteille ennakolta ei läheskään aina ole käytännössä mahdollista, koska tiedot ryhmän jäsenistä saadaan usein vasta ryhmän saapuessa. Yhtenä parannuskeinona lupakäytäntöön ehdotettiin yrittäjäkohtaista lupaa.

Keskushallinnon viestinä kalastusmatkailun kehittämisvastuusta ja eri toimijoiden roolista kerrottiin, että siihen otetaan kantaa maa- ja metsätalousministeriön vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategiassa.

5.1.8. Määritelmien ja rajausten tarve

Kalastusmatkailuun liittyvä määrittely termein ’kalastusmatkailu’ ja ’matkailukalastus’ sai osakseen voimakasta kritiikkiä. Kritiikkiä perusteltiin sillä, että suurin osa näitä termejä käyttävistä ei tiedä mitä ne tarkoittavat ja termejä käytetään aivan sekaisin. Tästä käsitesekameluskasta pitäisi päästä eroon! Yksi termi riittää!, kuului vaatimus. Tärkeänä pidettiin kuitenkin saada selville mitä kalastusmatkailu on sekä kuvata ja tyypitellä toimijat. Jos esimerkiksi luvanmyynti lasketaan kalastusmatkailupalveluksi, niin kaikkien osakaskuntien katsottiin kuuluvan kalastusmatkailutoimijoihin. Matkailun käsitteeseen ei ole kaikilla yhtenevä. Mökillä kalastavia pidettiin isona tekijänä kala-

taloudessa. On outo tulkinta, jos heidän ei katsota kuuluvan kalastusmatkailun piiriin, arvioi kalastusmatkailun laajuutta yksi alan asiantuntija.

Ongelmalliseksi koetaan myös kalastusmatkailun, luontomatkailun ja maaseutumatkailun väliset suhteet. Tätä käsitteiden epäselvyyttä lisää se, että maaseutuyritysten toiminnassa ei matkailua kuvata tai tilastoida käsitteillä luontomatkailu tai kalastusmatkailu. Myös maaseutuyrityksen määritelmän kerrottiin vaihtelevan aina vähän tarkoituksen tai tutkimuksen mukaan, esim. yritystuissa ja kehittämishankkeissa on erilaisia, aika tarkkojakin määritelmiä.

5.2. Rekisterit internetistä – minkälaisia ja missä?

5.2.1. Ikkuna lukuisiin rekistereihin avautuu internetissä

Internetin hakupalvelujen kautta pääsee tutustumaan lukuisiin erilaisiin rekistereihin, joista osa - tavalla tai toisella - sivuaa myös kalastusmatkailuteemaa. Useimmat kalastusmatkailuinformaatiota sisältävät rekisterit voidaan luokitella esimerkiksi seuraavasti:

- 1) viranomaispohjaiset, johonkin lakiin perustuvat rekisterit
- 2) alueelliset, kuntien, kaupunkien tai matkailukeskusten ylläpitämät yritys- ja palvelurekisterit
- 3) kaupalliset tietokannat.

Tiedot rekisterin sisällöstä, käyttötarkoituksesta ja rekisterin viitekehyksestä löytyvät rekisteriselosteesta, joka tietosuojalainsäädännön ohjeistuksen mukaisesti on julkistettu usein rekisterin yhteydessä.

Rekistereiden rakenteet eivät noudata mitään selvää yhtenäistä muotoa, vaan ne on laadittu kunkin rekisterin ylläpitäjän omista lähtökohdista ja tarpeista. Yhteiskunnan ylläpitämissä tai rahoittamissa rekistereissä taustalla on usein jokin erityinen laki, joka mahdollistaa alan toimijoiden kokoamisen rekisteriin ja ohjaa rekistereiden tietosisältöä tietojen keruusta aina yritysten rekisteröitymisvelvollisuuteen.

Useimpien rekistereiden sisältöä voi ainakin osittain selailta ja monissa on mahdollisuus tehdä myös omia hakuja. Sisäänkäyntiin tai rekisteritietojen käyttämiseen voidaan vaatia erityisiä käyttöoikeuksia tai kuulumista johonkin sidosryhmään (esim. tietyn lainsäädännön tai tuen piirissä olevat elinkeinonharjoittajat). Joissakin rekistereissä yrittäjillä itsellään on oikeus lisätä tai muuttaa ainakin yritystä kuvaavia tietoja, mutta usein tilanne on myös päinvastainen.

Rekistereiden maksullisuus vaihtelee täysin ilmaisista maksullisiin. Yritysten tiedot kiinnostavat myös kaupallisten rekistereiden ylläpitäjiä. Maksuja voidaan periä sekä rekisterin käyttäjiltä että siihen kuuluvilta jäseniltä. Tämä käytäntö samalla myös rajoittaa yritysten halukkuutta ilmoitella olemassaolostaan useissa kaupallisissa rekistereissä.

Matkailukeskuksilla on usein oma rekisterinsä keskuksen toimintaympäristössä toimivista matkailuyrittäjistä. Yritysjärjestöillä on myös koko valtakunnan kattava rekisteri toimijoistaan, joka ulottuu paikallistasolle saakka. Tämän rekisterin ongelmana on, että kaikki yrittäjät eivät ole järjestäytyneet.

Luettelo pilottitutkimuksessa löytyneistä kalastusmatkailun toimijoita kuvaavista rekistereistä on liitteessä 2. Tämä luettelo ei ole täysin kattava, mutta antaa hyvän kuvan siitä, millaisista lähteistä kalastusmatkailuyrityksiin liittyvää informaatiota voi löytää.

5.2.2. Mikä ohjaa kalastusmatkailun toimijoiden rekisteröitymistä eri rekistereihin?

Matkailuyrittäjä antaa tietonsa johonkin rekisteriin joko lainsäädännön velvoittamana tai hyötymistarkoituksessa. Vapaaehtoisin kaupallisiin rekistereihin liitytään usein yrityksen liiketoiminnallisen näkyvyyden paranemisen ja uusien asiakkaiden toivossa. Rekisteröitymättömyyden syynä voi olla myös ajattelemattomuus – ”ei vaan ole tullut asiaa hoidettua”.

Yritysten tietojen kirjaamista kaupparekisteriin ohjaa yritys- ja yhteisötietolaki (244/2001). Yrityksistä kerätään tietoa rekistereihin myös esimerkiksi verolainsäädännön tai työnantajavelvollisuuksia tai toiminnan luvanvaraisuutta säätelevän lainsäädännön perusteella. Yrittäjien rekisteröityminen tapahtuu yleensä yrittäjän päätoimen kautta. Sivutoimisten yrittäjien, joita matkailualalla on runsaasti, löytäminen rekistereistä saattaa olla huomattavasti vaikeampaa. Eri lainsäädäntöihin nojaavat tiedonkeruutarpeet ja –käytännöt poikkeavat luonnollisesti toisistaan, mikä hankaloittaa entistään eri matkailuyritysten toimintojen vertailua.

Kalastusmatkailun tiedonkeruuseen liittyen harmittava jako syntyy jo siitä, että maatilasidonnaisen matkailuyrittäjät erottuvat omaksi ryhmäkseen maatilatalouden tuloverolain (543/1967) ja muut luontomatkailuyrittäjät elinkeinoverolain perusteella.

Matkailualalla arvioidaan olevan myös sellaista yksityishenkilöiden harjoittamaa palvelujen tarjontaa, joka ei kaikilta osin toteudu yritys pohjalta, eikä siten tule välttämättä rekisteröinnin piiriin. Mökkipalvelutarjonnan osalta tilanteen odotetaan korjautuvan 1.10.2006 voimaan astuneen majoitus- ja ravitsemistoimintalain (308/2006) myötä. Rekisteröinnin piiriin odotetaan tulevan runsaasti lisää majoitusyrittäjiä, luultavasti myös kalastusmatkailun parissa toimivia mökinvuokraajia.

Yksi keskeisimmistä rekistereiden perustamista ja niihin liittyvä tiedonkeruuta sekä käyttöä ohjaava laki on henkilötietolaki (523/1999). Lakia sovelletaan luonnollista henkilöä koskeviin tietoihin. Lakia ei kuitenkaan pääsääntöisesti sovelleta ns. oikeushenkilöihin, kuten yritystoimintaan. Siten matkailuelinkeinonharjoittajiin liittyvä tietojenkeruu on pääsääntöisesti tämän lainsäädännön ulkopuolella. Tietosuojavaltuutetun toimistosta saadun informaation mukaan asia ei kuitenkaan ole aivan näin yksiselitteinen, sillä henkilöiden tietosuojaa voidaan soveltaa lisäksi myös yritystietojen yhteydessä oleviin yksityishenkilön tietoihin. Toimiston verkkosivuilla julkaistussa oppaassa on tuotu esille keskeisimmät henkilötietolain vaikutukset tietojen keruuseen.

Henkilötietolailla ja muilla rekistereiden tietosuojaa ohjaavilla lailla on vaikutusta siihen, kuinka ja minkälaisiin tarkoituksiin olemassa olevien rekistereiden tietoja voidaan hyödyntää. Nämä seikat tulevat ajankohtaiseksi selvittää, kun tiedonkeruun tarpeet ja kohteet yksilöityvät tarkemmiksi.

5.2.3. Mistä rekistereistä kalastusmatkailun toimijoita tavoitettiin?

Kalastusmatkailun toimijat ja elinkeinonharjoittajat ovat hajallaan monissa eri rekistereissä tai niiden ulkopuolella. Yhteenveto tutkimuksen aikana löydetyistä rekistereistä tai muista tietolähteistä on liitteessä 2.

Helpointa on löytää toimintansa vakiinnuttaneet yrittäjät. Näistä useat ovat ohjelmapalveluyrittäjiä toimien osana laajempaa matkailupalveluverkoston. Vaikeimmin rekistereistä ovat löydettävissä toimintaa aloittelevat tai sivutoimiset yritykset. Näillä ei ole välttämättä edes omia kotisivuja internetissä. Myös oppaiden esiintyminen rekistereissä on kirjavaa: matkaoppaat löytyvät usein alueellisista opasyhdistyksistä, kun taas luonto- sekä eräoppailla voi olla omia yhdistyksiä. Kattavaa rekisteriä kalastusmatkailuyrittäjistä ei ole löytynyt pilottialueelta eikä valtakunnan tasolta.

Alalla liiketoimintaa kauemmin harjoittaneet yrittäjät ovat satsanneet kotimaan markkinoille tähtäävään markkinointiviestintään ja löytyvät usein myös kaupallisista rekis-

tereistä. Toimintaansa aloittamassa olevat yritykset näkyvät näissä rekistereissä usein huomattavasti useammin kuin ei lainkaan. Koska useat kaupalliset sovellukset hyödyntävät viranomaisten yritystietokantoja, pitäisi uusienkin yritysten löytymisen niistä olla periaatteessa mahdollista. Yritysten liittyminen kaupallisiin rekistereihin on kuitenkin vapaaehtoista ja usein maksullista.

Hakusanoilla 'kalastusmatkailu' tai 'matkailukalastus' eri rekistereistä löytyvien yritysten joukko on varsin vähäinen. 'Vapaasana' – hauilla saattaa löytää joistakin rekistereistä sellaisia kalastusmatkailun toimijoita, jotka eivät muutoin profiloitu sellaisiksi. Hakujen ulkopuolelle näyttäisi jäävän monia alan toimijoita. Tämä saattaa johtua siitä, että kalastusmatkailu ei elinkeinona tai matkailuteemana ole ollut vielä niin merkittävä tai vakiintunut, että sitä olisi kunnolla huomioitu rekistereiden tieto- ja hakurakenteita suunniteltaessa ja yrittäjien tietoja tallennettaessa.

Maatalouskiinteistöistä toimintaansa harjoittavat matkailuyritykset löytyvät maatalouden maaseutumatkailuyrittäjien rekistereistä, mutta siinäkin ei ole tiettävästi kalastusmatkailutoiminnan erottamismahdollisuutta. Samaan tapaan määräväuosin toistuvassa maaseudun rakennemuutostutkimuksessa (MTT), jossa selvitetään muiden elinkeinojen osuutta, ei kalastusmatkailupalveluja tarjoavia yrityksiä ole mahdollista erotella omaksi ryhmäkseen.

Kalatalouden ohjauksella (KOR) rahoitettuja hankerekistereistä ei tietoa kalastusmatkailuyrityksistä löydy, koska tällä rahoitusinstrumentilla ei ole voitu rahoittaa kalastusmatkailuhankkeita. Kalastusmatkailuhankkeita on rahoitettu maaseudun kehittämiseen tarkoitetuilla varoilla (mm. EMOTR).

Niistä ammattikalastajista, jotka ovat ryhtyneet tarjoamaan kalastusmatkailupalveluja, ei tiettävästi erotella ammattikalastajarekisterissä. Kalatalousneuvonnalta saatujen tietojen mukaan ammattikalastusrekisteriin kuulumisen ei ole palollista, mikäli ei käytä elinkeinolle tarkoitettuja tukivaroja. Ammattikalastajarekisteri ei muutoinkaan ole kaikilta osin kovin hyvin ajan tasalla, koska siinä on mukana vielä toimintansa lopettaneita kalastajia. Vuonna 2006 ammattikalastajille suunnatun yritystoiminnan kehittämis- ja monipuolistamishankkeen (AHTI) puitteissa on mahdollista löytää kalastusmatkailuun suuntaan yritystoimintaansa kehittäviä kalastajia. Pilottialueen sisävesialueella kalastajien edustusta tässä hankkeessa pidettiin vähäisenä.

Kalastusmatkailun toimijoiden löytämisen kannalta kaikista ongelmallisista joukko on ne kalastusta tai kalavesiä vetovoimatekijänään käyttävät majoituspalveluyrittäjät, jotka eivät kuitenkaan miellä itseään kalastusmatkailuyrittäjiksi. Tämä on toisaalta luonnollista, koska majoitustilan myynnin motiiveina voi olla myös monia muita motiiveja kuin kalastus. Tällaisia toimijoita lienee koko maassa vähintään tuhansia. Osa näistä toimijoista löytyy suoraan tai kiertoteitse internetin eri rekistereistä, mutta varsinkin vähemmän ammattimaisesti toimivat majoituspalvelujen tarjoajat, joita on suuri osa, lienevät rekisteröinnin ulkopuolella.

Kalatalouden Keskusliiton Kalamökki-järjestelmä on kehitetty kalastusmatkailun majoitustoiminnan profiloimiseksi ja laadun parantamiseksi. Tähän järjestelmään kuuluu kuitenkin toistaiseksi vain pieni määrä toimijoita valtaosan jäädessä luokittelun ja koko järjestelmän ulkopuolelle.

Yksityiskohtaista luetteloa pilottialueen matkailu- ja kalastusmatkailupalveluja tarjoavista yrittäjistä ja niiden palveluista ei laadittu, vaan työssä keskityttiin valtakunnallisesti mahdollisimman kattavien ja edustavien rekistereiden etsintään. Tarkempaa selkoa myöskään siitä, miten löytyneiden rekistereiden tietoja olisi mahdollista käyttää tutkimusten tai tilastoinnin otannassa, ei pilottitutkimuksessa tehty.

5.2.4. Kehittämishankerekisterit

Matkailun kehittämishankerekistereiden synty näyttäisi olevan kytkeytynyt EU:n rahastoista rahoitettaviin kehittämisohjelmiin, joiden pohjana on EU:n lainsäädäntö mm. tuen myöntämisperusteista. Eri rahoitusrahastoista matkailun kehittämiseen suunnattu rahoitus on jakaantunut Suomessa useille hallinnonaloille. Suurimmat matkailuinvestoinnit esimerkiksi matkailukeskuksiin on rahoitettu kauppa- ja teollisuusministeriön kautta.

Pienimuotoisempia matkailuhankkeita, myös kalastusmatkailuhankkeita, on useimpien rahoitettu maa- ja metsätalousministeriön hallinnoimien rahastojen kautta. Nämä hankkeet ovat usein tavalla tai toisella yhteydessä maaseudun kehittämiseen. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (Tike) on koonnut julkisia tietoja Itä- ja Pohjois-Suomen Tavoite 1-, ALMA-, LEADER+- ja POMO+ -ohjelmien kehittämishankkeista. Hanketiedot on linkitetty teemoittain ja ne ovat saatavissa pdf-tiedostoina. Hanketiedoissa mainitaan hankkeen nimi, päähakijan nimi, hankkeen yhteyshenkilö ja puhelinnumero sekä hankkeen kuvaus ja kokonaisrahoitus. Tietoja päivitetään neljännesvuosittain numerojärjestyksessä teemoittain kunnes MMM:n julkinen rekisteri valmistuu. Tietoja kehittämishankkeista voi selailta Lande2000-internetsivuilla (www.lande2000.fi) maa- ja metsätalousministeriön ylläpitämän HANKE -sovelluksen avulla. Tietokannasta on jo valmiina 'matkailu' -teemalla tehty pdf-tiedosto. Tike:n edustajan mukaan kalastusmatkailusta on erillisenä toimeksiantona mahdollista tehdä tarvittaessa oma haku halutuun rajauksiin.

Alueellisia yhteenvetoja hankkeista on myös tehty. Tästä esimerkki löytyy Kainuun maakunnan sivustolta www.kainuu.fi. Yhteenvetoon on koottu kaikista rahoituslähteistä rahoitetut Kainuun alueella toteutuneet tai meneillään olevat kehittämishankkeet. Leader -toimintaryhmä JoMMa ry:llä on yhteenveto omalla toiminta-alueella toteutetuista hankkeista. Vastaavanlaisia alueellisia tai tiettyyn teemaan keskittyviä hankerekistereitä löytynee eri puolilta maata.

6. Johtopäätökset

6.1. Olemassa olevien rekistereitten käyttökelpoisuus

Yrityksistä ja elinkeinonharjoittajista on sekä valtakunnallisia, alueellisia että paikallisia rekistereitä, jotka ovat joko ilmaisia tai maksullisia, kaupallisia tai julkisyhteisöjen ylläpitämiä. Jatkuvaa tiedontuotantoa pidetään melko vaivattomasti toteutettavana, jos ilmiö, josta tietoa tuotetaan, on yksiselitteinen ja tietopohja valmiina esimerkiksi hallinnollisissa rekistereissä. Tässä suhteessa kalastusmatkailuelinkeino on ongelmallinen. Kalastusmatkailupalvelujen tuottajien löytymistä rekistereistä haittaa usein sekä huono kattavuus että huono kohdentuvuus. Kalastusmatkailuyrittäjän velvollisuus rekisteröityä viranomaisten ylläpitämiin rekistereihin toteutuu ainoastaan, jos toiminta on riittävän suurimittaista ja yrityksen päätoimintoa. Kalastusmatkailuyrittäjyydelle on luonteenomaista, että se on usein kausiluontoista. Usein se on osa monimuotoista matkailuelinkeinopalettia liittyen lisäksi vielä joustavasti muihin elinkeinoihin. Matkailu ja toisaalta ohjelmopalvelut ovat lähimmät virallisesti tilastoidut likimain toimialat, mutta niiden joukosta kalastusmatkailupalvelut eivät yleensä erotu.

Kalastusmatkailuyritysten rekisterin kokoaminen olemassa olevista rekistereistä olisi suuritöinen hanke. Liitteenä 2 olevien rekistereitten läpikäynnin jälkeen rekisteriä pitäisi täydentää kuntien elinkeino- ja matkailutoimista saatavilla tiedoilla. Kunnat olisivat todennäköisesti halukkaita edistämään omien matkailuyritystensä mukaan saattamista. Ongelmia tulee yrityksistä, joiden aktiivisuustaso vaihtelee voimakkaasti, tai kun yrittäjät tekevät ristiin palveluja toisilleen. Jatkuvaa tiedontuotantoa varten kalastusmatkailuyrityksistä koottua rekisteriä pitäisi päivittää ja ylläpitää. Lisäksi pitäisi ratkaista rekisterin hallinnointikysymykset.

Kalastusmatkailu on osa luontomatkailua ja kalastusmatkailun toimijat vaikuttavat usein myös muilla luontomatkailun alueilla. Luontoon perustuvan matkailun eri osat alueet muodostavat usein kokonaisuuksia, joiden tarkastelu yhdessä voi luoda alasta oikeamman kuvan kuin pelkän kalastusmatkailun tarkastelu. Osa käyttökelpoisista rekistereistä tukee kalastusmatkailun tarkastelua osana laajempaa kokonaisuutta.

6.2. Asiakkaan näkökulma ja tiedontuotannon kehittäminen

Tiedontuotannolle kalastusmatkailusta on kysyntää ja tahtotila myös hankkeeseen osallistumiseen on tutkitulla alueella varauksellisen myönteinen. Rekisteristä tuotetun tiedon nähdään hyödyttävän kalastusmatkailualan eri toimijatahoja. Rekisteri ei kuitenkaan ole ratkaisu esimerkiksi yritysten markkinointiongelmiin. Rekisteri ainoastaan tekee mahdolliseksi valtakunnallisten tunnuslukujen tuottamisen. Kaiken lisäksi edellytetään, että kohteeksi kulloinkin valikoituvilla yrittäjillä on riittävästi aikaa ja motiivia tietojen luovuttamiseen kyselyä tehtäessä. Yrittäjien sitouttaminen tietojen luovuttamiseen on haasteellista, koska varsinkin aluksi on vaikea nähdä tai osoittaa tiedonkeruun hyödyllisyyttä.

Tiedolle olisi mahdollista löytää lisää asiakaskuntaa, eli kustannuksia rekisterin koossaamisessa voitaisiin pyrkiä jakamaan. Jos kalastusmatkailurekisterin kohderyhmä laajennettaisiin käsittämään koko luontoympäristön vetovoimaan perustuva matkailu, rekisterin hyödyntäjiä olisi enemmän. Sektoritutkimuslaitosten tutkimustoiminnan uudistuminen yhteistyötä korostavammaksi ajaisi toteutuessaan tutkimusta tähän suuntaan.

6.3. Vaihtoehtoiset ratkaisut

Kalastusmatkailuyrittäjien rekisterin kokoaminen ja ylläpito maksaa aikaa, henkilöresursseja ja rahaa. Kvantitatiivisen, valtakunnallisen tilastotiedon tuottaminen onnistuu vain perusjoukon sisältävän rekisterin avulla. Ilmiön, josta jatkuvia tilastotietoja tuotetaan pitää olla yhteiskunnallisesti riittävän merkittävä.

Tunnuslukuja voidaan tuottaa myös kertaluonteisesti, jolloin voidaan luopua rekisterin päivittämisestä. Kertaluonteista tutkimusta varten tiedot kalastusmatkailusta pitäisi hankkia rekistereistä sekä erillisillä selvityksillä ja tutkimuksilla.

Kvalitatiivisen tutkimuksen tekeminen ilman rekisteriä on mahdollista ja realistista.

6.4. Tiedontuotantoon tarvitaan yhteistyötä

Suomen matkailustrategia vuoteen 2020 on valmistunut kesäkuussa 2006. Se koostuu matkailun kehittämisen suuntaviivoista vuoteen 2020 ja konkreettisemmasta matkailun toimenpideohjelmasta vuosille 2007-2013. Strategian toimenpideohjelmassa ehdotetaan kauppa- ja teollisuusministeriön sekä Tekesin voimavaroin tehtäväksi vuosina 2006 - 2007 'Suomen matkailun valtakunnallinen sähköinen informaatio- ja kauppa-paikka'. Jos tämä matkailuportaali kattaisi kaikki Suomen matkailuyritykset, saattaisi hyvällä suunnittelulla samassa yhteydessä tarjoutua oivallinen mahdollisuus yritysten tietojen käyttämiseksi myös tiedon tuotantoa varten. Matkailustrategian toimenpideohjelmassa ehdotetaan myös matkailun tutkimusstrategian laadintaa, jonka osana olisi matkailualan tilastoinnin kehittäminen eri tahojen yhteistyönä.

Pilottitutkimus on selkiyttänyt tiedon tarpeiden ja tiedonkeruukäytäntöjen välistä yhteyttä sekä näihin valintoihin liittyvää resurssitarvetta. Jatkotyöskentelyssä on tarpeellista pyrkiä tarkemmin yksilöimään ne tietotarpeet, mihin kalastus- ja luontomatkailuun liittyvässä tiedonkeruussa tulisi keskittyä. Tärkeätä on myös selvittää se, kenelle tieto ensisijaisesti suunnataan. Näiden asioiden selvittämiseksi ja mahdollisen rekisterin kehittämiseen sekä kokoamiseen liittyvissä kysymyksissä tarvitaan sekä hallinnonalan sisäistä että hallinnonalojen välistä keskustelua ja yhteistyötä.

Jatkotyöskentelyssä tutkimuslaitokselle hyödyllisiä yhteistyötahoja voisivat olla: maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosasto ja tietopalvelukeskus, kauppa- ja teollisuusministeriö, Matkailun edistämiskeskus, Tilastokeskus, kalatalouden aluehallinto ja neuvonta, Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän matkailun teemaryhmä, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Metsäntutkimuslaitos, yliopistojen matkailun tutkimusyksiköt, matkailuelinkeino (yritykset, järjestöt ja rekisterit) sekä kunnat, seutukunnat ja maakuntien liitot ja niiden kehittämishankkeet.

7. Kirjallisuus

- Aalto K., Laiho M. ja Talonen H. 1999. Matkailun ohjelmapalveluyritysten myynti- ja informaatiokanavat. Loppuraportti 31.8.1999. Kauppa- ja teollisuusministeriö. Tampereen yliopisto, Liiketaloudellinen tutkimuskeskus, 97 s. + liitteet.
- Anon. 2006. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2007-2010. Ehdotus 6.11.2006. Pohjois-Pohjanmaan liitto, 64 s.
- Elinvoimainen maaseutu – yhteinen vastuumme. Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma 2005-2006. Alueiden kehittämislain (602/2002) ja VN:n alueiden kehittämisasetuksen (1224/2002) mukainen erityisohjelma. Maa- ja metsätalousministeriö 15/2004, 28 s.
- Harju-Autti A. 2005. Majoitustoiminta. Toimialaraportti 13/2005. KTM:n ja TE-keskusten julkaisu. Kauppa- ja teollisuusministeriö, 57s.
- Henkilötietolaki (523/1999).
- Kainuun matkailustrategia 2000-2006. Sininen Kainuu ry. Verkostoitunut matkailualan kehittämiskeskus-projekti 22.8.2000. 31 s.
- Koivula H. ja Saastamoinen O. (toim.) 2005. Näkökulma luontomatkailuun ja sen tulevaisuuteen. Joensuun yliopisto, Metsätieteellinen tiedekunta. Tiedonantoja 165, 80 s.
- Komulainen P. 2003. Ruuhijärven kalastusmatkailun kehittäminen venäläisille asiakkaille. Opinnäytetyö. Kajaanin ammattikorkeakoulu, Hallinnon ja kaupan ala, Liiketalouden koulutusohjelma. 54 s + liitteet.
- Konttinen J.-P. 2005. Matkailun satelliittitilinpito ja aluetaloudelliset vaikutukset. KTM Rahoitetut tutkimukset 4/2005. Markkinaosasto. Kauppa- ja teollisuusministeriö, 112 s.
- Korhonen P. 2005. Elinkeinotalouden rakenteellisen kehityksen indikaattorit. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. Kala- ja riistaraportteja nro 345, 31 s + liitteet.
- Laiho M., Herranen V. ja Kivi E. 2005. Kalastusmatkailun nykytila, kehittämishaasteet ja hanketoiminta Suomessa. Tampereen yliopiston Liiketaloudellinen tutkimus- ja koulutuskeskus, MMM:n julkaisuja 3/2005, 69s.
- Laitinen J., Honkanen A., Kettunen J., Koskela J. ja Meristö T. 2004a. Kalatalouden tulevaisuus ”Keitä olemme ja mitä meille kuuluu?”. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Kala- ja riistaraportteja nro 331, 36 s.
- Laitinen J., Honkanen A., Kettunen J., Koskela J. ja Meristö T. 2004b. Kalatalouden tulevaisuus – 2. Väli­raportti: ”Mitkä ovat mahdolliset maailmat?” Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Kala- ja riistaraportteja nro 347, 23s. + liitteet.
- Laitinen J., Honkanen A., Kettunen J., Koskela J. ja Meristö T. 2005. Kalatalouden tulevaisuus – 3. väli­raportti: ”Minne voimme mennä ja kuinka?” Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Kala- ja riistaraportteja nro 353, 22 s. + liite.
- Laki arvonnäköverolain muuttamisesta (250/2001).
- Laki ennakkoperintälain muuttamisesta (251/2001).
- Laki kaupparekisterilain muuttamisesta (245/2001, nro 245).
- Laki majoitus- ja ravitsemustoiminnasta (308/2006, nro 308).
- Laki verotustietojen julkaisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta (249/2001).
- Larjovuori R., Laiho M. ja Hakaste T. 2002. Elämyksistä euroiksi. Kalastusmatkailun nykytila Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Päijät-Hämeessä. Kala- ja riistahallinnon julkaisuja 63/2002, 32 s. + liite.

- Maaseudun pienyrittäjärekisteri. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, 2006. <http://www.mtt.fi/tutkimus/talous/pienyrittajarek.html>
- Maatalous-, maaseutu- ja elintarviketurvallisuustilastojen selvitystyöryhmän loppuraportti (29.9.2006). Työryhmämuistio. Maa- ja metsätalousministeriö 2006:22, 61 s.
- Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma. Esitys 3.8.2006. Maa- ja metsätalousministeriö, 176 s. + liitteet.
- Matkailu vuonna 2020 – faktaa ja fiktiota. Suomen matkailun skenaarioraportti. Matkailun esistämiskeskus, 29 s. + liitteet. <http://www.mek.fi>
- Myllylä M. ja Laamanen M. 2004. Tuotteistettu kalastusmatkailu. Kalatalouden keskusliiton julkaisuja nro 153. 208 s.
- Neuvonen M., Sievänen T. ja Pouta E. 2005. Virkistyskalastajien harrastajaprofiilit. Julkaisussa Tuulentie S. ja Saarinen J. (toim.) 2005. Kestävät käytännöt matkailun suunnittelussa ja kehittämisessä. Metlan työraportteja. 20, 131 s.
- Neuvoston asetus (EY) N:o 1198/2006 Euroopan kalatalousrahastosta, 44 s. http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/fi/oj/2006/l_223/l_22320060815fi00010044.pdf
- Ota oppaaksi henkilötietolaki! Esite rekisterinpitäjille. Tietosuojavaltuutetun toimisto 2006. <http://www.tietosuoja.fi/uploads/wvzmhffsvyrhb5.pdf>
- Rajaniemi J. 2006. Tilasto vai tutkimus? – pääkirjoitus. STAT.FI Tilastokeskuksen asiakaslehti 3/2006:2.
- Ryymin J. 2005. Matkailun ohjelmalvelut. Toimialaraportti 14/2005. KTM:n ja TE-keskusten julkaisu. Kauppa- ja teollisuusministeriö, 46s.
- Ryymin J. 2005. Maaseutumatkailu. Toimialaraportti 15/2005. KTM:n ja TE-keskusten julkaisu. Kauppa- ja teollisuusministeriö, 40s.
- Salmi P., Toivonen A.-L. ja Mikkola J. 2006. Impact of summer cottage residence on recreational fishing participation in Finland. Fisheries management and Ecology 2006:275-283.
- Suomen matkailun strategia vuoteen 2020 ja Toimenpideohjelma vuosille 2007 – 2013. Valtakunnallinen matkailustrategiatyöryhmä. Kauppa- ja teollisuusministeriön julkaisuja 21/2006, 102 s.
- Suunnittelukeskus Oy 2005. Hyvinvointi- ja wellnes –matkailun peruskartoitus. MEK A:144. Matkailun edistämiskeskus. 70 s.
- Toivonen A.-L., Kettunen J., Honkanen A. ja Saarinen J. 2005. Luonto- ja elämysmatkailu – elinkeinon edellytykset. Esiselvitys tutkimusaiheista. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Kala- ja riistaraportteja nro 352, 33s.
- Virkistyskalastus Suomessa nyt ja tulevaisuudessa. Maa- ja metsätalousministeriön vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategia. MMM, Kala- ja riistaosasto 2001, 88s.
- Yritys- ja yhteisötietolaki (244/2001).

Liitteet

Liite 1. Haastatellut asiantuntijat

Liite 2. Kalastusmatkailun tiedonkeruuseen liittyviä tietolähteitä

Liite 1. Haastatellut asiantuntijat

Ohessa luettelo niistä matkailuelinkeinojen parissa toimivista asiantuntijoista, joita haastateltiin tässä tutkimuksessa, joko henkilökohtaisesti 'face to face' (FF), puhelimitse (TELE) tai sähköpostin välityksellä (SP).

Kiitokset kaikille haastatelluille myötämielisestä suhtautumisesta ja avartavista näkemyksistä.

Luonto- ja kalastuskalastusmatkailun asiantuntijat:

Tauno Heikura, kalastusmestari, Kajaanin kaupunki; Kainuun (Kajaanin) kalastusmatkailun uranuurtaja ja kehittäjä (FF)

Ilmo Juntunen, projektipäällikkö, Kainuun maakunta–kuntayhtymä, suunnittelu- ja kehittämissyksikkö; Luontomatkailun työohjelman koordinaattori (TELE, SP)

Heino Kuha, projektipäällikkö, Oulun kaaren seutukunnan matkailuyritystoiminnan alueellinen kehittäjä ja koordinaattori (FF)

Päivi Käräjämies, myyntipäällikkö, FinFun Vuokatti, Vuokatin keskusvaraamo (SP)

Markku Pesonen, projektisihteeri, Kuhmon elinkeino- ja matkailutoimi (SP)

Simo Yli-Lonttinen, yrittäjä ja projektipäällikkö, Kainuun Ekokosket ja markkinointiyhtiö Sudensuu Oy; hankekoordinaattori, Kainuun Etu (FF)

Yhteyshenkilöt hallinnossa ja neuvonassa:

Tarja Jutila, kehityspäällikkö, Pro Agria, Maa- ja kotitalousnaisten keskus, maaseutuyritysneuvonta (SP)

Eija Kirjavainen, ylitarkastaja, maa- ja metsätalousministeriö, kala- ja riistaosasto, vapaa-ajankalatalous (TELE, SP)

Markku Myllylä, toiminnanjohtaja, Kalatalouden Keskusliitto (SP)

Jukka Nyrönen, kalatalousjohtaja, Kainuun TE -keskus (FF)

Jaakko Ryymin, suunnittelija, toimialapäällikkö, Keski-Suomen TE-keskus, kehittämishankkeet, yritysrahoitus, matkailun ohjelmapalvelut ja maaseutumatkailu (FF)

Juha Seppälä, kehittämisspäällikkö (yritystoiminta), Oulaisten kaupunki (FF)

Mikko Torssonen, kalatalousneuvoja, Pro Agria, Pohjois-Pohjanmaa (FF)

Tutkimuksen edustajat:

Anssi Ahvonen, tilastopäällikkö, RKTL (SP)

Irene Mustalahti, tutkija, maa- ja metsätalousministeriö, tietopalvelukeskus (SP)

Eija Pouta, tutkija, MTT (SP)

Leena Rantamäki-Lahtinen, tutkija, MTT (SP)

Jouko Yli-Uotila, maa- ja metsätalousministeriö, tietopalvelukeskus (TELE, SP)

Muut asiantuntijat:

Pirjo Hongisto, vs. toiminnanjohtaja, Jokivarsien Moderni Maaseutuyhdistys JoMMA ry (TELE)

Salo Iisakka, Tiehallinto, Oulun tiepiiri (TELE, SP)

Maija Kleemola toimistopäällikkö, Tietosuojavaltuutetun toimisto (TELE)

Oulun maistraatti, venerekisteri (FF)

Liite 2. Kalastusmatkailun tiedonkeruuseen liittyviä tietolähteitä

Seuraavassa on luetteloitu niitä tietolähteitä, joiden kautta Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kalastusmatkailuun liittyvää yritysinformaatiota on mahdollista etsiä. Luettelosta ei ole pyrittykään tekemään kattavaa, vaan sen tarkoituksena on kuvata sen informaation monimuotoisuutta, johon tietojen keruuta nykyisellään voitaisiin joutua perustamaan, kun kalastusmatkailusta puuttuu alakohtainen rekisteri. Luettelo perustuu kesä-syyskuun 2006 tilanteeseen.

Tietovarannon nimi, www – osoite ja haltija/ylläpitäjä	SISÄLTÖ	I=Ilmainen M=maksullinen K=kaupallinen	V=valtakunnallinen P=paikallinen A= alueellinen
Ammattikalastajien kalastusmatkailupalvelut www.ahven.net/suomi/esitteet/ pdf_Ahtiesite2.php Kalatalouden Keskusliitto	Kalastusmatkailupalveluja tarjoavat ammattikalastajat (Ahti-hanke).	I M	V
Alusrekisteri www.fma.fi/palvelut/alusrekisteri/ Merenkulkulaitos	Suomalaisista kauppamerenkulkuun käytettävistä aluksista pidetään alusrekisteriä. Alusrekisteriä pitävät Merenkulkulaitos ja Ahvenanmaan maakuntahallitus. Alusrekisterin yhteydessä pidetään alusrakennusrekisteriä ja alusrekisterilain 2 a luvussa tarkoitettua historiarekisteriä	I M	V
Asiakastiedot www.asiakastieto.fi Suomen Asiakastieto Oy	Tietopalveluja yrityksille ja yksityisille. Palvelut pääosin maksullisia. Toimialahaku; yrityksen nimellä tai Y-tunnuksella peruseraportti, talousraportti, Rating Alfa, kaupparekisterilinkki ja yritysfiltri. Lisäksi erillisestä tilauksesta toimialan tunnusluvut, Rating-tutkimus, yritysraportti ulkomaisesta yrityksestä ja YTJ-yrityspoiminta. Mahdollisuus liittyä myös sopimusasiakkaaksi. Tietolähteitä ovat rekisteröidyt yritykset, viranomaiset ja yhteistyökumppanit. Tietojen rekisteröinti perustuu lakiin tai toimittajien kanssa tehtyihin sopimuksiin. Tiedot 500000 rekisteröidystä ja 373000 lakanneesta yrityksestä.	I M	V

Fennica-hakemisto www.fennica.net Ascentia Ltd Oy	Fennica.Net sisältää Aluehakemiston, Aiuehakemiston jokaisessa Suomen kunnassa ja maakunnassa, Haku.Fennica.Net-hakupalvelun ja Fakta.Fennica.Net-tietopalvelun ja oheispalveluita. Yritysten tarpeisiin suunniteltu laajempi Tietosivu-palvelu on maksullinen. Kotisivut saa liittää tietokantaan ilmaiseksi. Tiedot aiheittain ja alueittain luokiteltuna. Jokaisella kaupungilla, kunnalla sekä maakunnalla on oma Fennica.Net-sivusto. Voi hakea tietoa myös valtakunnallisesti sekä mm. koko webistä, uutisista tai yksittäisiltä kotisivuilta. Internethakemisto ja -tietopalvelu.	I M	V
Finland www.finland.com/ Promotion Finland.com Oy	Englanninkielinen matkailuportaali Suomeen matkustaville. Kesä- ja talviaktiviteetit, majoitus ja nähtävyydet, matkanjärjestäjät, lomapaketin tilausmahdollisuus.	K	V
Finlex, Suomen säädöstietopankki www.finlex.fi Oikeusministeriö	Finlex-rekisteristä löytyy Suomen lainsäädäntö, mm. laki kalataloutta koskevista rekistereistä (finlex.fi/fi/laki/alkup/1994/19941575: ammattikalastus, kalastusalukset, saalis, kalakauppa).	I	V
Huvivene-rekisteri	Esitys laiksi vesikulkuneuvorekisteristä (HE 39/2006). Rekisteri on uudistumassa mahdollisen uuden lainsäädännön myötä.		V
INOA-yrityshaku www.inoa.fi/ Fonecta Oy	Inoa.fi - yrityshakupalvelusta löytää maksutta ja ilman rekisteröitymistä koko Suomen yritykset (yhteystiedot, toimiala- ja tuotetiedot, perustaloustiedot ja vastuuhenkilöt), kartat ja reitit sekä julkiset tarjouspyynnöt EU:n alueelta. Maksullisina tietoina saa Suomen Asiakastieto Oy:n ja Kaupparekisterin kattavat taloustietopaketit sekä koko Suomen matkapuhelinnumerot. Tiedot perustuvat Fonecta-konsernin omiin, PRH:n, JM Rekisteripalvelut Oy:n ja Suomen asiakastieto Oy:n tietoihin.	I K	V

<p>Kainuun matkailutuotteet</p> <p>www.kainuu.fi</p> <p>Kainuun maakunta</p>	<p>TRAVIAVALA -tuotepankista on mahdollisuus etsiä matkailutuotteita Kainuusta. Pääteemat ovat luontomatkailu, kulttuuri- ja tapahtumat, vapaa-ajan lomamatkailu sekä kokous- ja kannustematkat.</p>	<p>I</p> <p>A</p>
<p>Kainuun ulkoilukartta</p> <p>www.infokartta.fi/kainuu/</p> <p>Kainuun maakunta</p>	<p>InfoKartta Oy:n toteuttama monipuolinen nettikarttapalvelu Kainuusta. Hakutoiminto alueen matkailupalvelujen ja käyntikohteiden etsimiseksi. Kaikki yritykset eivät kuitenkaan ole mukana.</p>	<p>I</p> <p>A P</p>
<p>Kainuun yritysrekisteri</p> <p>www.toimiala.info/rekisteriseloste.htm</p> <p>Kainuun maakunta</p>	<p>Rekisterin tarkoitus on ylläpitää Kainuussa toimivien yritysten yhteystietohakemistoa Kainuun maakunta – kuntayhtymän ja Kainuun kuntien internetsivuilla. Yhteystietohakemisto on kaikkien käytettävissä. Rekisteri on julkinen. Reksiteriselosteen mukaan Kainuun yritysrekisterin käyttö ja käytettävissä oleva tietosisältö jakaantuu kahteen osaan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sivulla www.kainuu.fi>Elinkeinot>Kainuun yritysrekisteri on listaukset, joista näkee Kainuun eri kunnissa toimivien yritysten määrät päätoimialoittain. Toimialaluokat ovat elintarviketuotanto, elämysuotanto, ICT ja elektroniikka, kaivannaistoiminta, metalli, metsä ja puu, palvelut, muut. 2. Yritysrekisterin käyttäjä voi ilman tunnuksia tehdä edelläluetelluista tiedoista tarkempia hakuja, joiden tuloksena saa yritysten nimet, yhteystiedot, toimialat, karttalinkin sijaintipaikkaan, toimialaluokituksen tarkimman tason toimialaluokituksen (TOL 2002) mukaan. Yrityksillä on mahdollisuus yrityskohtaiset tunnuksset hankkimalla täydentää tietoja: yrityksen www-osoite ja kuvaukset yrityksen tuotteista ja palveluista. Myös kuntien yhdyshenkilöt oivat täydentää oman kunnan alueella toimivien yritysten tietoja. 	<p>A</p>

<p>Kalamökkirekisteri</p> <p>www.ahven.net/suomi/kalamokit.php#sis</p> <p>Kalatalouden keskusliitto</p>	<p>KalaMökit ovat MALO-luokiteltuja vuokramökkejä tai maatilamatkailukohteita, joissa on panostettu kalastavien asiakkaiden palvelemiseen. Lisätietoja kalatalouden keskusliiton sivuilta www.ahven.net tai Lomarenkaan KALAmökkivaraamosta www.lomarengas.fi -sivulta. Vapaaehtoinen. Toistaiseksi rekisterissä on vielä varsin vähän yrittäjiä.</p>	K	V
<p>Kalapaikka-opasteet (liikennemerkkien sijainti)</p> <p>Tiehallinto</p>	<p>Tuloste Oulun läänin alueelta, ei vaikuta täysin kattavalta, vaikka pitäisi olla. Tiet stillkuvattu 30 m välein. Kiiminkijoella muunlaiset kyltit.</p>		A
<p>Kalastuspalveluita</p> <p>www.kalastajanmaailma.com/</p> <p>Fishing Lords Oy</p>	<p>Suomenkielinen hakuportaali 'Kalastajan maailma.com' kalastuspalveluista (kalastuspaikat, kalastusoppaat, kalastusväline-liikkeet, majoituspalveluyritykset, ravintolapalvelut sekä lento- ja kuljetuspalvelut). Lisäksi englanninkielinen Fishing in Finland-hakuportaali osoitteessa http://www.fishinginfinland.com/. Fishing Lords Oy on rekisteröitynyt matkanjärjestäjä, joka toimii pääasiassa Etelä-Suomessa, mutta järjestää kalastusmatkoja myös muualle Suomeen. Rekisteri ei ole kattava kalastusmatkailun toimijoiden suhteen.</p>	I M	V
<p>Karttapalveluita</p> <p>www.infokartta.fi/</p> <p>Infokartta Oy</p>	<p>Paikallisia ja alueellisia opaskarttoja ja nettikarttapalveluita eri puolilta Pohjois-Suomea. Hakutoiminnolla löytyy mm. alueen matkailupalveluita. Kuntakohteita: Vaala, Suomussalmi, Kajaani, Lieksa, Ylikiminki, Liminka, Raahen, Utajärvi, Oulunsalo, Sievi, Kalajoki, Tornio. Matkailukohteita: Pyhä-Luosto, Simojoki. Pyhäjoen retkeilykartta, Sodankylän kartat, Rokuan kartat. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava.</p>		A P

<p>Kaupparekisteri</p> <p>www.prh.fi/fi/kaupparekisteri.html</p> <p>Patentti- ja rekisterihallitus</p>	<p>Kaupparekisteri on julkinen tietopankki yrityksistä. Tietoja on saatavilla eri tavoin. Yrityksen perustiedot voi saada maksutta YTJ-tietopalvelusta, puhelimitse tai TE-keskuksista ja PatRek-asiakaspalvelusta itsepalvelupäätteillä. Yritystiedot voi hankkia myös tilaamalla maksullisen rekisteriotteen tai muun asiakirjan, sopimusasiakkaana PRH:n KATKA Online-palvelusta tai PRH:n yhteistyökumppanien palveluista. Ilman sopimusta yritystiedot voi hankkia internetin kautta Suomen Asiakastieto Oy:n maksullisesta palvelusta. Yritystiedot on mahdollista saada myös halutusta yritysjoukosta tai cd-rom -levyllä. Myös yritysten tilinpäätösasiakirjojen sekä kaupparekisteriasioiden lukumäärien tilaaminen tilastoina on mahdollista.</p>	<p>I K</p>	<p>V</p>
<p>Kehittämishankkeet / MMM</p> <p>www.lande2000.fi/</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriö</p>	<p>Lande2000 -sivuilla on maa- ja metsätalousministeriön ylläpitämän HANKE -sovelluksen julkisia tietoja Itä- ja Pohjois-Suomen Tavoite 1-, ALMA-, LEADER+- ja POMO+ -ohjelmien kehittämishankkeista. Tiedoissa on mukana TE-keskus, hankkeen nimi, päähakija, yhteyshenkilö ja puhelinnumero, myös hankkeen kuvaus ja kokonaisbudjetti on selailtavissa. Hanketiedot on linkitetty teemoittain ja ne on saatavissa pdf -tiedostoina. Tietoja päivitetään neljännesvuosittain. Matkailuhankkeissa on mukana ne käynnissä olevat tai päättyneet kehittämishankkeet, joiden 1. tai 2. vaihtoehtona on rekisterissä käytetty jotain seuraavista hakusanoista: matkailu, elämysmatkailu, kulttuurimatkailu, luontomatkailu, maatilamatkailu, majoituspalvelut, ohjelmapalvelut, ravitsemuspalvelut, perinneruoka, reitistöt, moottorikelkkailu, loma-asuminen, veneily, virkistyskäyttö, museo, ratsutalli tai ratsastuskoulu sekä Etelä-Pohjanmaan teemaohjelma matkailu. Erillishakuja mahdollista saada maksullisena palveluna (MMM/Tike).</p>	<p>I M</p>	<p>V</p>
<p>Kiiminkijoen alue</p> <p>www.kiiminkijoki.fi</p> <p>Kiiminkijoki ry</p>	<p>Paikkatietoa Kiiminkijokeen ja sen ympäristöön liittyvistä kalastus- ja matkailupalveluista.</p>	<p>I</p>	<p>A</p>

Kunnat	Kuntien sivustoilla löytyy usein oma sivu matkailuteemasta, jossa esitellään kunnan tärkeimmät ja vetovoimaisimmat kohteet ja toimijat.	I	P
Lomarengas www.lomarengas.fi/fin/www/index.html.stx Lomarengas Oy	LOMARENGAS Finnish Country Holidays, kohdehaku ja onlinevaraus-mahdollisuus. Luokittelu: mökit, matkailutilat, kalamökit, hiihtokeskusten mökit. Pilottialueelta löytyi 7 matkailutilaa, 26 kalamökkiä ja 135 mökkiä.	K	V
LomaSuomi www.lomasuomi.fi Promotion Finland.com Oy	Hakuportaalin pääjako: lomanavigaattori, majoitus, nähtävyydet, harrastelomat, tapahtumat, äkkilähdöt, lomapaketit. Tiedot tähän palveluun on kerätty useista eri lähteistä ja niitä päivitetään jatkuvasti. Verkkopalvelussa olevien tietojen kopiointi ammattimaiseen tai muuhun julkaisukäyttöön painetussa tai sähköisessä muodossa on kielletty.	K	V
Maaseudun pienyritysrekisteri www.mtt.fi/tutkimus/talous/pienyritysrek.html Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus	Maaseudun pienyritysrekisteri on koottu olemassa olevista rekistereistä MTT:n taloustutkimuksen, Tilastokeskuksen ja MMM:n tietopalvelukeskuksen yhteistyönä. Tiedot yrityksistä kattavat vuodet 1990, 1993, 1996, 1997, 2000 ja 2002 sekä monialaisista tiloista vuodet 1996, 1997, 2000 ja 2002. TE-keskusjaolla tiedot on luokiteltu toimialoittain seuraavasti: alkutuotanto, teollisuus, rakentaminen, kauppa ja palvelut. Palveluista on kuvattu yritysten lukumäärä, henkilöstön määrä ja liikevaihto. Tilastosta ei löydy kalastusmatkailuelinkeinoa suoraan tukevaa informaatiota.		V
Maatalouden tilastot www.matilda.fi/ MMM/Tietopalvelukeskus	Matilda on verkkopalvelu, jossa julkaistaan tilastotietoja Suomen maa- ja puutarhatalouden rakenteesta ja tuotannosta sekä maataloustuotteiden hinnoista. Julkaisuarkistossa on tilastojulkaisujen aiemmin ilmestyneitä numeroita pdf-muodossa. Matilda-palvelun sivuilla on sekä maksuttomia että maksullisia osioita. Matildan ylläpidosta vastaa Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Ei kerro mitään kalastus- yms. matkailusta.	I M	V

<p>Maatilojen muu yritystoiminta</p> <p>www.mmmtike.fi/fi/index/tilastojatietopalvelut/julkaisut/maatilojenmuuyritystoiminta.html</p>	<p>Maatilojen muu yritystoiminta - julkaisut on tehty vuosilta 2003 ja 2005 Tiken ja MTT taloustutkimuksen yhteistyönä. Julkaisut perustuvat Maatalouden rakennetutkimuksen yhteydessä kerättyihin tietoihin maatiloilla harjoitettavasta muusta yritystoiminnasta. Julkaisuissa on kuvattu maatilojen muun yritystoiminnan laajuus ja taloudellinen merkitys nykypäivän maatiloilla. Tiedot on esitetty muun muassa toimialoittain, tuotantosuunnittain ja peltosuuruusluokittain. Alueluokituksena on käytetty työvoima- ja elinkeinokeskusjakoa sekä koko maan tasoa. Yleistiedon lisäksi julkaisusta löytyy tietoa muun yritystoiminnan toimialojen liikevaihdosta ja merkityksestä viljelijäperheen tuloihin. Nykyisellä rekisterirakenteella ja totetuneessa muodossaan tutkimus ei kerro kalastusmatkailun osuudesta monialaisten maatilojen tuotantorakenteessa.</p>	<p>I M</p>	<p>V</p>
<p>Majoitusliikkeet</p> <p>www.matkailu.com/</p> <p>Matkailutoimittajat ky</p>	<p>Yksinkertainen ja selkeä majoitusliikkeiden hakupalvelu internetissä. Paikkatietosovellus, jossa Suomi jaettu 14 osakarttaan. Majoitusliikkeet palveluineen ja yhteystietoineen listattu paikkakunnittain, joihin pääsee kartassa olevan linkin kautta. Kalastusmatkailupalvelua ei ole erikseen luokiteltu. Kainuun alueella hakusana "kalastus" löytyi yhteensä 92 eri kohteesta, "vene" löytyi 48 eri kohteesta ja "ohjelma" löytyi yhteensä 16 eri kohteesta. Pohjois-Pohjanmaalla "kalastus" löytyi 169 eri kohteesta, "vene" löytyi 105 eri kohteesta ja "ohjelma" löytyi yhteensä 34 eri kohteesta.</p>	<p>I M</p>	<p>V</p>
<p>Matkailun satelliittitilinpito</p> <p>www.mek.fi/web/stats/Publish.nsf/(pages)/Talousvaikutukset?OpenDocument#02, http://www.stat.fi/til/matp/index.html</p>	<p>Matkailun satelliittitilinpitohankkeen loppuraportti on vuodelta 2004 (KTM). Matkailun satelliittitilinpitojärjestelmä on laadittu laajassa kansainvälisessä yhteistyössä, jonka tuloksena YK, Maailman matkailujärjestö (World Tourism Organisation – WTO), OECD ja EU hyväksyivät vuonna 2000 suosituksen matkailun satelliittitilinpidoista. EU:ssa tällä satelliittitilinpidoilla on keskeinen asema komission matkailullisten tavoitteiden saavuttamiseksi, koska muu tilastojärjestelmä ei tuota riittävästi tietoa matkailun taloudellisista ja työllistävästä vaikutuksista. Komission tavoitteena on saada matkailun satelliittitilinpito lähivuosina säännöllisen tilastoinnin pariin. Itse matkailun satelliittitilinpidojen suositellaan sisältävän kymmenen taulukkoa, joista Suomen matkailun satelliittitilinpidoissa on tarkasteltu</p>	<p>I M</p>	

	<p>seuraavia seitsemää:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ulkomaisten matkailijoiden kulutus Suomessa 2. Kotimaisten matkailijoiden kulutus Suomessa 3. Matkailijoiden kulutus Suomessa tuotteittain ja matkailumuodoittain 4. Matkailuelinkeinon tuotanto- ja tulonmuodostustaulukko 5. Kotimainen matkailutarjonta ja -kysyntä tuotteittain 6. Matkailutoimialojen työvoima 7. Matkailun fyysiset indikaattorit 		
<p>Matkailutilasto</p> <p>www.stat.fi/til/matk/index.html</p> <p>Tilastokeskus</p>	<p>Matkailutilasto kuvaa majoituspalvelujen tarjontaa ja käyttöä sekä tietoja palvelujen käyttäjistä ja yöpymisten määristä. Tarjontaa esitetään majoitusliikkeiden huone- ja vuodekapasiteetin määrällä, käyttö lasketaan myytyjen huoneiden osuudella käytettävissä olevasta huoneiden määrästä (käyttöaste). Majoituspalvelujen kysyntää mitataan myös yöpymisten määrillä. Palvelujen käyttäjät on jaettu koti- ja ulkomaisiin matkailijoihin.</p>	I M	
<p>Metsähallituksen retkipalvelut</p> <p>www.luontoon.fi</p> <p>Metsähallitus</p>	<p>Metsähallinnon portaali hallinnassaan olevista retkikohteista ja niihin liittyistä palveluista.</p>	I	V
<p>Metsähallituksen eräpalvelut</p> <p>www.villipohjola.fi</p> <p>Metsähallitus</p>	<p>Metsähallinnon portaali ja nettikauppa metsähallinnon alueiden kalastukseen ja metsästyksen liittyvistä palveluista. Eräelämysopas tilattavissa.</p>	I	V
<p>MMM tietopalvelut</p> <p>www.mmmtike.fi/fi/index.html</p> <p>MMM/Tike</p>	<p>Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus, Tike, on hallinnolle palveluja tuottava asiantuntijavirasto. Tike palvelee maataloutta, maaseutua ja elintarviketaloutta koskevan tiedon käyttäjiä sekä toimii alansa tilastoviranomaisena ja tietotekniikkapalvelujen tuottajana. Tuotteita: IACS, digikartat, elintarviketalous, elintarviketilastot, elintarviketurvallisuus, maaseutuelinkeinorekisteri, maaseututilastot, maatalous, maataloushallinto, maatalousrekisterit, maataloustilastot,</p>	I M	

	maataloustuki, maataloustukilomakkeet, matilda, tietopalvelu, tilastojulkaisut, tukihakemuslomakkeet, vipu. Rekistereiden tietojen julkisuutta ja luvanvaraisuutta säädelään laeilla. Tietojen luovutusta Tiken hallinnoimasta maaseutu-elinkeinorekisteristä säädelään maaseutuelinkeino- rekisterilailla (1515/1994). Tietojen luovutusta Tiken tilastorekisteristä säädelään lailla maaseutuelinkeinotilastoista (1197/1996).		
Oppaat www.opasmedia.com/ Opasmedia Oy	Yritysoppaat, kaupunkioppaat, tieto-oppaat, älyhaku; 260000 toimivaa yritystä ja 270000 toimipaikkaa, yhteistyössä mm. kuntien ja kaupunkien kanssa.	K	V
Oulunkaaren seutukunta www.oulunkaari.com/elinkeino/avaintoimialat2.htm Oulunkaaren seutukunta	Oulunkaaren seutukunnan elinkeinopalvelujen sivustolla matkailu on nostettu yhdeksi avaintoimialoista. Yritysluettelo on työn alla.	I	A
Purjevenerekisteri www.purjehtija.fi Suomen Purjehtijaliitto	Purjevenerekisteri	I	V
Pyhäjoen retkeilypalvelut www.pyhajoki.com Pyhäjokiprojekti	Pyhäjoen alueen internet-retkeilykartta, josta löytyy alueen palvelut ja vetovoimatekijät. Toteutus InfoKartta Oy.	I	A P

<p>Rajahaastattelututkimus</p> <p>www.stat.fi/til/rajat/index.html</p> <p>Tilastokeskus, MEK</p>	<p>Rajahaastattelututkimus on Tilastokeskuksen ja Matkailun edistämiskeskuksen toteuttama ja yhteisesti rahoittama hanke, jota on toteutettu ympärivuotisesti vuodesta 1998 lähtien. Tietoja kerätään Suomen vilkkaimmilla rajanylityspisteillä. Tutkimuksen kohteena ovat erityisesti ulkomailla asuvat matkustajat. Tilastokeskus käyttää rajahaastattelututkimuksen tietoja matkustustaseen tulotietojen tuottamiseen; Matkailun edistämiskeskus matkailun kehityksen seurantaan ja matkailumarkkinoinnin suunnitteluun.</p>	<p>I M</p>	
<p>Rakennerahasto-ohjelmat (FIMOS 2000)</p> <p>https://fimos2k.atbusiness.com/rca/scripts/main.pl?lng=FIN</p> <p>Sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosasto</p>	<p>FIMOS 2000 rekisteri on EU:n rakennerahasto-ohjelmien seurantarekisteri ohjelmakaudelle 2000 - 2006. FIMOS 2000 -seurantarekisterin avulla seurataan EU:n rahoittamien rakennerahasto-ohjelmien toteutumista Suomessa. Rekisterin julkinen osa on vapaasti kaikkien käytössä. Rekisterin käyttäjäosa on tarkoitettu viranomaiskäyttöön. Tällä hetkellä rekisteri sisältää tietoja Tavoite 1-ohjelman ja Tavoite 2 -ohjelman hankkeista. Jatkossa tietosisältöä laajennetaan yhteisöaloiteohjelmien seurantatiedoilla. FIMOS 2000 julkinen osa sisältää raportteja ja listauksia rahoitetuista hankkeista sekä yhteenvetotietoja ohjelmien toteutumisesta. Linkkien kautta voi saada lisätietoa EU:n rakennerahasto-ohjelmista sisäasiainministeriön sekä muiden viranomaisten kotisivuilta.</p>		<p>V</p>
<p>Rukan alueen matkailupalvelut</p> <p>www.infokartta.fi/ruka/</p> <p>Kuusamon kaupunki</p>	<p>InfoKartta Oy:n toteuttama monipuolinen Rukan alueen ja Kuusamon nettikarttapalvelu, jossa hakutoiminto alueen matkailupalvelujen ja käyntikohteiden etsimiseksi.</p>	<p>I</p>	<p>A P</p>
<p>Suomalaisten matkailu - tutkimus</p> <p>www.stat.fi/til/smat/index.html</p> <p>Tilastokeskus</p>	<p>Suomalaisten matkailu - tutkimus sisältää tietoa suomalaisten tekemistä matkoista ja matkan tehneistä henkilöistä. Tutkimuksen kohteena ovat yöpymisen sisältäneet matkat kotimaassa ja ulkomaille sekä päivämatkat ulkomaille. Tutkimus tilastoi toteutunutta matkailun kysyntää.</p>	<p>I M</p>	

<p>Suomen lomapalvelu</p> <p>www.suomenlomapalvelu.fi</p> <p>Suomen Lomapalvelu</p>	<p>Hakupalvelu koostuu yrittäjien ylläpitämistä esittelysivuista ja niihin liittyvistä toiminnoista. Suomen Lomapalvelun tavoitteena on mukana olevien matkailuyritysten myynnin kasvattaminen. Verkkopalvelussa on asiakkailta mahdollisuus etsiä veloituksetta lomaideoita, majoitusvaihtoehtoja, ohjelmapalveluita ym. matkailuun läheisesti liittyviä palveluita.</p>	<p>K</p> <p>V</p>
<p>Suomen luontoyrittäjät</p> <p>www.luontoyrittaja.net/</p> <p>Suomen luontoyrittäjyysverkosto ry</p>	<p>Palvelusta löytyy luonnontuotealaan, luontomatkailuun ja muuhun luontoyrittäjyyteen liittyvää tietoa sekä alan linkkejä ja ajankohtaisia tapahtumia. Esillä ovat myös luontoalan yritykset, tuotteet ja palvelut. Palvelun kokoamisesta vastaa Suomen luontoyrittäjyysverkosto ry yhteistyökumppaneineen. Hakupalvelulla löytyvien yritysten määrä näyttää vähäiseltä ja on lienee ainakin näiltä osin peitoltaan vajaa.</p>	<p>I</p> <p>M</p> <p>V</p>
<p>Suomen maaseutumatkailu</p> <p>www.suomenmaaseutumatkailu.fi/</p> <p>Suomen Maaseutumatkailuyrittäjät ry</p>	<p>Maaseutumatkailuyrittäjien rekisteri, josta löytyy alueittain ja kunnittain luokiteltuna tiedot siellä toimivien yrittäjien kotisivuista. Oulun läänistä rekisterissä on 24 toimijaa. Osa toimijoista lienee tämän rekisterin ulkopuolella.</p>	<p>V</p>
<p>Suomen yritykset</p> <p>www.suomenyritykset.fi</p> <p>Intermedia Partners Oy</p>	<p>Suomenyritykset.fi on valtakunnallinen, suomalainen hakupalvelu, josta löytyy yrityksiä yhteystietoineen. Voi hakea yritystietoa esim. tuotteilla, palveluilla tai toimialoittain. Palvelu sisältää yli 70 000 yrityksen ja toimipisteen yhteystiedot. Suomi on jaettu viiteen eri alueeseen.</p>	<p>I</p> <p>M</p> <p>V</p>
<p>STN matkaopas</p> <p>www.stn.fi</p> <p>STN Super Travel Net Oy</p>	<p>Osa maailmanlaajuista rekisteriä. Palvelussa www-sivut ja STN Matkaopas - painotuote, joka ilmestyy kerran vuodessa (toukokuussa). Suomesta kunta- ja matkailuinfoa, joka luokiteltu pääluokkiin: nähtävyydet ja käyntikohteet, tapahtumat, harrasteita, majoitus, ruokailu, ostospaikat, liikenne. Pääluokissa on lisäksi alaluokitus. Suomesta on mainittu 381 kohdetta, joissa on kalastusta ja 633 kohdetta, joissa ohjelmapalveluja.</p>	<p>I</p> <p>V</p>

<p>Tilastot yritystoiminnasta, yritysrekisteri</p> <p>www.stat.fi/til/yri.html</p> <p>Tilastokeskus</p>	<p>Tilastokeskus ylläpitää yritys- ja toimipaikkarekisteriä sekä julkisyhteisöjen rekisteriä. Yritystietopalvelu tarjoaa tietoa yritys- ja toimipaikkarekisteristä muodostetusta palvelutietokannasta. Se sisältää kaikki yritykset, yhteisöt ja yksityiset elinkeinonharjoittajat, jotka ovat arvonlisäverovelvollisia tai toimivat työnantajina. Julkisyhteisöjen rekisterin palvelutietokannassa ovat kaikki valtion virastot, kunnat ja kuntayhtymät. Yritysrekisterin tietoja ovat mm. yritysten osoitteet, toimialat, henkilöstön ja liikevaihdon suuruusluokat, aloittamisaika sekä tuoja/viejä-tieto. Tietoja saa niin yritys- kuin toimipaikkatasolla. Yritysrekisterin tietolähteitä ovat useat eri hallinnolliset aineistot sekä omat tiedustelut suoraan yrityksille. Tilastokeskus myös tuottaa useita valmiita tilastoja yritystoiminnasta.</p>	<p>I M</p>	
<p>Vuokatti</p> <p>www.vuokatti.fi/</p> <p>Vuokatin matkailukeskus</p>	<p>Esimerkki matkailukeskuksen monipuolisesta sivustosta, josta löytyy keskeisimmät alueelliset tapahtumat, matkailupalvelut ja muut palvelutarjonta. Ryhmittelyssä näkyy Vuokatin alueelle tyypillinen painotus. Sivustolta suorat linkit palveluiden varaamoihin ja alueen yrityksiin. Kalastusmatkailu vaatimattomasti esillä.</p>	<p>I M?</p>	<p>P A</p>
<p>Vuokramökit</p> <p>www.nettimokki.com</p> <p>Habanero Media Oy</p>	<p>Vuokramökkien hakuportaali: ilmainen mökkipalveluja hakeville, maksullinen ilmoittajille. Kainuusta oli tarkasteluhetkellä tarjolla 23 ja Pohjois-Pohjmaalta 75 kohdetta.</p>	<p>K</p>	<p>V</p>
<p>Väestörekisteri</p> <p>www.vaestorekisterikeskus.fi/</p> <p>Väestörekisterikeskus</p>	<p>Tietojen rekisteröinti väestötietojärjestelmään perustuu kansalaisten ja viranomaisten lakisääteisiin ilmoituksiin. Maistraatit tallettavat muutostietoja väestötietojärjestelmään viitenä päivänä viikossa. Maistraatti saa ilmoitukset väestötietojärjestelmään rekisteröitävistä tiedoista eri viranomaisilta tai suoraan kansalaisilta. Rakennushankkeista saadaan tiedot kunnilta jo rakennuslupavaiheessa. Rakennustietoja ylläpidetään ja tarkistetaan tiiviissä yhteistyössä kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kanssa.</p>	<p>I M</p>	<p>V</p>

	Kiinteistöjä koskevat muutostiedot saadaan kiinteistörekisterin pitäjiltä, maanmittaustoimistoilta ja tuomioistuimilta. Rakennusten määrä ja osoitetiedot löytyvät tästä tietojärjestelmästä.		
Yrityshaku yrityshaku.yrittajat.fi Suomen yrittäjät	Synet.yrityshaku - palvelu. Yrityksiä voi hakea maantieteellisen alueen tai toimialan mukaan sekä rajata haun aluejärjestön ja paikallisyhdistyksen sekä toimialan mukaan. Vapaalla sanahauulla voi hakea yrityksiä nimen tai toimialan mukaan. Rekisterissä on tiedot lähes 60000 Suomen yrittäjät ry:n jäsenyrityksestä. Rekisterissä ei ole mukana Suomen yrittäjät -järjestöön kuulumattomia yrityksiä.	I M	V
Yritysopas www.yritysopas.com Opasmedia Oy	Suomen Yritysopas on valtakunnallinen yrityshakupalvelu, josta löytyy suomalaiset yritykset sekä niiden palvelut ja yhteystiedot ilmaiseksi. Yrityshaku toimii sekä hakusanoilla että toimialoittain. Opas sisältää yli 260 000 yrityksen tiedot. Käyttää Älyhaku-järjestelmää.	K	V
Yritysten tilinpäätöstilastot http://pxweb2.stat.fi/ Tilastokeskus	Yritysten tilinpäätöstilastot löytyy ilmaisena Tilastokeskuksen ”Yritysten rakenteet” - palvelutietokannasta. Tilastosta saa kuvan Suomen yritystoiminnan laajuudesta, kannattavuudesta, rahoituksesta ja tehokkuudesta tilinpäätöstietojen näkökulmasta toimialoittain ja suuruusluokittain. Tilastoyksikkönä on juridinen yritys. Tilastojen laadinnassa ei ole lähtökohtana konsernien tilinpäätökset.	I M	V